

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne dni in praznike. — Inzerati do 80 petiti 2.— Din, do 100 vrti 2.50 Din, večji inzerati petiti vrti 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, na inozemstvo 420.— Din.

Upravištvu: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Zopetna debata o krivični razdelitvi podpore gladujočim

Današnja seja Narodne skupščine. — KDK za smotreno pomoč gladujočim.

— Beograd, 17. marca. Na včerajšnji seji Narodne skupščine je zabeležila KDK zopet nov uspeh v borbi za poštenje in državni upravi.

Narodna skupščina je razpravljala o njem predlogu KDK glede revizije uporabe fondov pri ministrstvu za šume in rudnike in pri poedinih šumskih direkcijah. Ugotovljeno je namreč, da se je gospodarilo ne samo povsem neracionalno, marveč da se je z državnim denarjem naravnost razsipavalo, vrh tega pa se je uporabljal denar v popolnoma druge namene, kakor pa je določen. Z ozirom na to je KDK zahtevala, naj posebna parlamentarna anketa pregleda vse poslovanje za dobo petih let nazaj, ugotovi nepravilnosti in predlaga ukrepe v svrhu sanacije tega nevezdrnega stanja.

Pod težo argumentov, ki so jih iznesli govorniki koalicije, je tudi ministar za šume in rudnike dr. Aca Mijović pristal na parlamentarno preiskovalno anketo in priznal, da so zlorabe, ki so jih navajali govorniki opozicije, tudi uradno ugotovljene. Vendar pa je izrazil mnenje, da bi bila 21-članska komisija preveč neokretna ter je zato predlagal, naj bi v tako preiskovalno komisijo delegirala vsaka parlamentarna skupina po enega svojega člana. V imenu predlagateljev je dr. Gjorgije Branković pristal na ta predlog, ki ga je nato Narodna skupščina soglasno sprejela. Seja je bila nato zaključena.

Današnja dopoldanska seja Narodne skupščine je bila posvečena raznim drugim predlogom, ki so jih stavili zemljoradniki in poslanci KDK. Seja je predsedoval novoizvoljeni podpredsednik Narodne skupščine g. Agatonović. Uvodoma je bil soglasno sprejet nujni predlog ministra za socialno politiko

glede tolmačenja člena 108. invalidskega zakona.

Daljša debata se je razvila o nujnem predlogu zemljoradnikov glede prijave zahtev na begluško zemljo. Predlog so utemeljevali poslanci dr. Tupanjanin, Čeda Kokanović in drugi, na kar je minister agrarne reforme dr. Vlada Andrić predlog odklonil.

Nato je prišel v razpravo nujni predlog KDK glede prehrane pasivnih krajev potom zaposlitve prebivalstva pri javnih delih.

Predlog tega zakona predvideva v prvem členu, da se preostanek kredita 150 milijonov razdeli med najbolj prizadete oblasti, to so mostarska, splitska, primorsko-krajiška, bihaška, travniška, vrbavska, dubrovaška in zetska v obliki brezobrestnega posojila za dobo 10 let. Imenovane oblasti naj s tem kreditom izvrše javna dela, predvidena v nadaljnjih členih tega zakona, v čemur morajo zaposliti predvsem prebivalstvo, ki trpi pomanjkanje. Od vsake rodbe se lahko zaposle vsi moški. Od tega kredita naj dobe mostarska oblast 20, splitska 12, primorsko-krajiška 8, ostale oblasti vsaka po 2 milijona Din.

O tem predlogu se je razvila obširna debata, ki ob 13. še traja.

V smislu včeraj doseženega sporazuma med parlamentarnimi skupinami Narodna skupščina danes popoldne in jutri radi odhoda večine poslancev KDK na jutrišnji veliki shod v Ljubljano ne bo zasedala. Prihodnji teden bo zaključena razprava o finančnem zakonu tako v finančnem odboru kakor v plenumu Narodne skupščine. Končno glasovanje o proračunu se bo vršilo v ponedeljek popoldne.

Glavni odbor NRS proti Vukičeviću

Neresnične vesti o sporazumu med Vukičevićem in Aco Stanojevićem. — Seja glavnega odbora brez režimovcev

— Beograd, 17. marca. Danes dopoldne se je vršila seja glavnega odbora radikalne stranke. Zanimivo je, da se te seje ni udeležil nobeden radikalnih ministrov, niti g. Vukičević, dasi ravno so bili vsi izrečno vabljani. Pač pa so se udeležili seje vsi izraziti centristi kakor dr. Sršić, dr. Ninčić, Nikola Uzunović, Boža Maksimović, nadalje Aca Stanojević, Marko Trifković in dr. Ninčić, ki se je posebej v ta namen vrnil iz inozemstva. Po seji so izraziti pašicevci odločno demantirali vesti, ki so jih snovili širili vladni krogi (in ki jih objavljali tudi današnji »Slovenec«), češ da je med Vukičevićem in Aco Stanojevićem o odnosu pašicevcev prišlo do popolnega sporazuma. Pašicevci so označili te vesti za popol-

noma neresnične ter povdarjali, da je današnja seja glavnega odbora pokazala baš nasprotno ter da je prišlo do tesnega zblizanja med pašicevci in radikalnim centrom. O seji je bil izdan sledeči komunikat:

«Na današnji seji glavnega odbora NRS je bilo odobreno poročilo posebnega odbora glede radikalnega doma. Glavni odbor je nato razpravljal o organizaciji svojega dela. Izvoljen je bil poseben tehnični odbor, v katerem so gg. dr. Ivković, Boža Maksimović in dr. Vojislav Janjić. V vseh vprašanih je bilo doseženo popolno soglasje. Končno je bilo sklenjeno, da bo posloval glavni odbor do ureditve radikalnega doma v prostorih Zemaljske banke.»

Ameriko in Italijo, na drugi pa z Nemčijo. V smislu tega načrta bi Francija, Anglija in Italija zahtevale od Nemčije le toliko, kolikor zahteva od njih Amerika. Če bi prišlo do sporazuma z Ameriko, bi bili Anglija in Francija pripravljene olašiti Nemčiji nadaljnjeno reparacijsko plačila.

Nesreča splitskega brzovlaka

— Zagreb, 17. marca. Sinoči se je pripetila na progi Zagreb — Split na postaji Plaško železniška nesreča, ki pa ni zahtevala smrtnih žrtev. Zagrebški brzovlak se je zaletel v pomožno lokomotivo, ki je čakala na kolodvoru, da jo priključijo k brzovlaku. Ranjena sta bila dva kurjača, dva poštarja in sprevodnik brzovlaka. Razen tega je bil močno poškodovan službeni voz in proga sama. Brzovlak je po triurni zamudi nadaljeval vožnjo proti Splitu.

IMENOVANJE V DIPLOMATSKI SLUŽBI

— Beograd, 17. marca. Za opolnomočenega ministra in poslanika v Varšavi je imenovan dosedanjí generalni konzul v Monakovem g. Jovan Milanković.

Pozdravljeni, borci za pravico in poštenje!

Jutri pozdravi vsa pošteno misleča Slovenija v svoji prestolici može, ki so zapisali na svoj prapor geslo: Proč z vsem, kar že deseto leto gloda korenine naše mlade države! Napredna Ljubljana kot zibelka napredne misli v Sloveniji sprejme in pozdravi borce za red, pravičnost in poštenost v državi.

Po brezplodnih državnopravnih bojih je prišlo spoznanje, da je treba debato o treh narodih, avtonomiji in federalizmu zaključiti ter načeti realno poglavje o podrobnem gospodarskem, kulturnem in socialnem delu. Razmere same so potisnile v ospredje nova, zdrava in bolj koristna politična gesla, železna nujnost je izkristalizirala iz našega okostenelega parlamenta zdrave elemente, ki so se združili v Kmečko-demokratsko koalicijo in napovedati reakcijo, hegemoniji in korupciji nezproslen boj. Do te secesije v naši notranji politiki je moralo priti, ker jo je zahteval zdrav organizem naše države in njenega ljudstva.

Reakcija je čutila, kaj se pripravljala. Zato je zbrala vse svoje sile in posrečilo se ji je odbiti prvi napad združene demokracije. Toda hegemonisti se že zavedajo, da so jim dnevi šteti in da bodo morali položiti orožje, kajti tudi največji pesimist mora priznati, da v jugoslovanski državi še ni vse gnilo. Do skrajnosti obubožano, obupano in razočarano ljudstvo je pošteno in marljivo, naš narodni organizem je zdrav, naša zemlja bogata. Skoro deset let je to pošteno ljudstvo potrpežljivo gledalo, kako požira korupcija sadove njegovega dela in kako tišči reakcija k tlom vse, kar pošteno misli in kar hoče

državi dobro. Mera potrpljenja je polna in zdaj se dviga val, ki bo odnesel to povojno navlako iz našega javnega življenja. Kmečko-demokratska koalicija, ki bi jo radi naslikali hegemonisti kot nekako prečansko fronto in formacijo separatistov, dasi združuje v sebi vse zdrave srbske, hrvatske in slovenske elemente, je posegla s tako prepričljivimi in v živo zadevajočimi argumenti v našo notranjo politiko, da ji je zmaga absolutno zagotovljena.

Zato pozdravljamo s tem večjim veseljem v svoji sredi može, ki so si nadelo težko nalogo, da iztrebijo iz našega javnega življenja vso gnilobo. Naj jim bo kratko bivanje med nami v boju drilo pri delu za boljšo bodočnost in naj ponese seboj zvesto, da smo napredni Slovenci z dušo in telesom na njihovi strani.

Pozdravljeni, po svobodni volji ljudstva izvoljeni zastopniki prave demokracije!

Pozdravljeni pionirji reda, pravičnosti, enakopravnosti in poštenosti v državi!

Narodni poslanci KDK, 44 po številu, pridejo v Ljubljano jutri, v nedeljo zjutraj ob 8. z beograjskim brzovlakom.

Manifestacijski shod se začne ob 10. dopoldne na Taboru. Zunanji udeleženci pridejo z jutranjimi vlaki in z vozovi v prvih dopoldanskih urah.

Po shodu skupen odhod z godbo s Tabora v Zvezdo, kjer bo prijateljski sestanek.

Ob 8. zvečer se vrnejo poslanci zopet v Beograd.

Delo oblastne samouprave

Današnja seja ljubljanske oblastne skupščine. — Predsednik ugotavlja, da je nastopala opozicija lojalno in stvarno

Ljubljana, 17. marca.

Ljubljanska oblastna skupščina je danes dopoldne končala svoje delo. Na dnevnem redu so bila poleg predsedstvenega tudi poročila odbora za prošnje in pritožbe, zdravstvenega, finančnega in kmetijskega odbora. Ob 9.30 je predsednik g. dr. Natlačen otvoril 9. plenarno sejo. Predsednik je najprej naznanil, da so poslanci SLS in posl. inž. Zupančič vložili 10 novih predlogov, ki se nanašajo na razne kmetijske in druge zadeve ter so bili odkazani odboru za kmetijstvo in javna dela. Nato je prečital interpelacijo posl. Janka Bukovca v zadevi oblastne trošarine na alkoholne pijače. Interpelant navaja, da se je začela ta trošarina pobirati že 1. februarja t. l., do čim je bila zadevna uredba objavljena v uradnem glasilu »Samouprava« šele 18. februarja t. l. Organi finančne kontrole so popisovali pri trgovcih in obrtnikih zaloge v času od 18. do 22. februarja. Ker uredba ni bila nikjer poprej uradno objavljena, so trgovci in obrtniki prodajali pijačo po starih cenah vse do tedaj, dokler niso organi zalog popisali in jim izročili plačilnih nalogov za nazaj od 1. februarja dalje. Trpeli so radi tega ogromno škodo, ki gre v tisočake. Dolžnost oblastnega odbora je, da uredbe pravočasno objavi, da se s tem interesi pravnočasno izognejo materialni škodi. Razglase oblastnega odbora bi bilo treba tudi objaviti na deželi pred cerkvijo. Interpelant vprašuje predsednika, kaj hoče ukreniti, da se popravi storjena škoda trgovcem in obrtnikom.

Predsednik izjavlja, da mu ni znano, da bi obrtniki in trgovci utrpeli kako škodo. Znano je dejstvo, da so bili vsi trgovci in gostilničarji dobro poučeni o sklepih oblastne skupščine, kakor tudi o odloku finančnega ministrstva, kar je bilo objavljeno v vsem dnevnem časopisu. Sklicuje se na inteligenco obrtnikov in trgovcev, ki so gotovo čitali liste. (Klici večine: Saj nismo nepismeni!) Nima poudarka, da bi izdal oblastnemu uradu kak strog ukaz, kako ima postopati. (Klici opozicije: Šlo se je samo za šikaner!) O šikanah ni mogoče govoriti in se pri pobiranju trošarine postopa z vso mogočo kulanco. Izdan pa je bil tudi v listih v tem oziru uradni komunikat. (Klici: Torej morajo biti naročeni trgovci in gostilničarji na »Slovenca«!) Večina pa je vzklikala: Na »Jutro« in na »Slovenski Narod«! Nastal je nato velik nemir, ko je predsednik zopet omenil, da trgovci in gostilničarji niso tako malo inteligentni, da se ne bi za svoja vprašanja zanimali.

Poslanec Janko Bukovec se z odgovorom predsednika ni zadovoljil ter je predlagal otvoritev debate.

Posl. Jos. Kobal (SLS) je predlagal odklonitev debate. Debatu je bila odklonjena z glasovi večine, nakar je nastal ponoven vihar in so se čuli medklici: Bojite se! Večina je odgovarjala: Nič se ne bojimo, vi ste demagogi. Med splošnim prerakanjem je inž. Zupančič vzkliknil: Dobri centralisti!

Razne prošnje

Brez debate je nato oblastna skupščina soglasno sprejela poročilo odbora za prošnje in pritožbe, ki ga je podal posl. Tomazin. Vse prošnje za podporo občinam, ki se nanašajo na razne šolske in druge zahteve, se odstopijo oblastnemu odboru, da jih prouči in upošteva ter razdeli občinam primerne podpore. Med drugimi bo oblastni odbor na predlog posl. Poljanška posredoval za uvedbo uradnih dni na Rakeku za meroizkusni urad, dalje se upošteva spomenica udruženja jugoslovanskih geodetov za pravično uvrstitve po novi pragmatiki. Geodetski študij se smatra kot fakultetni študij. Ugodi se tudi prošnji Dijaške zadruge v Pragi za primerno podporo.

Položaj rudarskih vpokojencev in rentnikov

Nato je prišlo v razpravo poročilo zdravstvenega odbora glede šestih predlogov, ki se nanašajo na zdravstvene, socialne in humanitarne zadeve. Skupščina je bila soglasna glede predloga posl. Križnika, ki se nanaša na rudarske starovpokojece in na ohranitev pokrajinskega pokojninskega podpornega sklada za Slovenijo. Gre namreč za akcijo od strani TPD, da se ta sklad ukine. Oblastni odbor se poziva, da posreduje pri ministrstvu za šume in rudnike v tej smeri, da se ta sklad še nadalje ohrani.

Poročevalec Janko Peterlin je zlasti poudarjal, da je treba to vprašanje popolnoma razčistiti. V debato so posegli poslanci Ign. Sitar, Iv. Tavčar, Križnik in Arnez.

Posl. Iv. Tavčar je v obširnem in stvarnem govoru, ki ga je zbornica poslala z velikim zanimanjem, pojasnil položaj rudarskih starovpokojev in rentnikov. Sklad se dotira iz posebnega davka na konzum premoga in sicer se plača 5 Din na tonno premoga. Največji kontingent konzuma (60%) predstavljajo državne železnice, ki pa tega davka ne plačajo. To dejstvo daje povod TPD za ukinitve sklada, češ da mora plačati iz svojega. Iz tega sklada se valorizirajo pokojnine in neugodne rente ne

samo rudarjev, ampak tudi vseh članov neugodnih zavarovalnic v Gradcu in Trstu ter železničarske zavarovalnice na Dunaju. Letni računski zaključki TPD na absolutno ne izkazujejo nobenih dotacij za starostno preskrbo rudarjev, kar delajo že druga večja podjetja. Za sanacijo težkega položaja teh najrevnejših je merodajna predvsem centralna vlada, ki ima vso moč. Z vzakomitivno tega zaklada niso prizadeti samo rudarji, ampak tudi vsi oni, ki so doslej dobivali iz tega fonda rente in doklade. Zavarovalno - tehnični deficit znaša že sedaj 200 milijonov dinarjev. Predvsem je treba zahtevati, da prispeva TPD zlasti k sanaciji bratovskih skladov, ker je edino ona povzročila deficit s svojim postopanjem. Govornik je nato naslikal bedni položaj starovpokojev, rudarjev, njihovih vdov in sirot, ki iz tega sklada dobivajo prav minimalne zneske. Ukinitve sklada bi občutno zadelo najmanj 10.000 revežev.

Ekspozenti TPD pri bratovskih skladih so vedno nerazpoloženi napram rudarjem. To se vidi zlasti pri neugodnem zavarovanju. Družba bi morala priznati zlasti absolutno pohabljenim 133% rente, priznava pa jim dosledno le samo 100% rento in še to znižava na 70 do 80%. Poleg tega je TPD pri bratovskih skladih dosegla, da se je zvišala siarostna doba od 30—40 let in prispevek od 5 na 7%. Z ukinitvijo omejenega sklada bi bili močno prizadeti razni starovpokoje in pa rentniki. Sedaj dobivajo oženjeni rento in doklado in skupnem znesku 292 Din, za drzinskega člana, ki pa je nazgovor zaokrožena le do zneska 600 Din. L. 1927 je imel sklad 8.312.369.23 Din dohodkov, določeno pa je bilo za družinske doklade ručarjem, vdovam in sirotam le 5.544.350 Din. Izplačano pa je bilo le 4.755.835 Din.

Govornik poziva skupščino, da se naj odločneje upre proti nameravam ukinitvi pokojninskega in podpornega sklada.

Posl. Križnik (SLS) je navajal nekatere statistične podatke ter je koistatiral, da so gospodje v Beogradu popolnoma gluhi za težnje rudarjev.

Posl. Arnez (SLS) se je zavzel tudi za delavstvo Kranjske industrijske družbe, ki je tudi udeleženo pri pokojninskem skladu. Poročevalec Tomazin (SLS) je v zaključnem govoru omenil, da je težak boj proti kapitalistični TPD.

Skupščina je nato soglasno sprejela vse predloge zdravstvenega odbora.

Posojilo mestne občine Ljubljanske

Na predlog poročevalca fin. odbora posl. Jarca je oblastna skupščina soglasno odobrila ljublj. mestn. občini najetje posojila 15 milijonov Din za kritje stroškov stanovanjske akcije iz 6% obligacijskega posojila. Mestna občina ljubljanska ima predložiti oblastnemu odboru amortizacijski načrt. Daje je mestni občini dovoljeno lombardiranje 6% obligacijskega posojila. Mestna občina ljubljanska ima predložiti oblastnemu odboru amortizacijski načrt. Daje je mestni občini dovoljeno lombardiranje 6% obligacijskega posojila.

Posl. Jarc je v svojem kratkem poročilu ugotovil, da subskripcija 30 milijonskega posojila ni uspela.

Kmetijske zadeve

Oblastna skupščina je nato sprejela 22 predlogov kmetijskega odbora, ki se nanašajo na povzdigo našega kmetijstva. Sprejeta je bila tudi tozadevna resolucija glede pospeševanja pouka o kmetijstvu in reje dobrega plemenskega materialja.

V debato so posegli poslanec inž. Fr. Zupančič, Novak Lebingar, Brenčič, Eppich in Mayer.

Inž. Zupančič je priporočal med drugim izdajo primerne brošure, kako je treba zidati gnojne jame in hleve. Po vojni je naša živinoreja zelo trpela, gotove panoge kmetijstva, kakor mlekarstvo in sirsarstvo, bi jejo težak boj za obstanek.

Zaključek seje

Predsednik dr. Natlačen je ob 11.15 zaključil sejo ter se zahvalil poslancem za sodelovanje, povdarjajoč, da je včerajšnja seja dosegla v gotovem oziru rekord. Za hvaliti se je tudi posebej opozoril, ki je bila v vsakem pogledu stvarna in svojih izjavah, kakor tudi novinarjem. Potrebno je, da prenehajo strankarske strasti. Predsednik je ob sklepu omenil tudi zanimiv slučaj, da je med oblastnimi poslanci četrtina Jožetov, ki jim je voščil za god vse najboljšo. S tem je bila seja zaključena.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 801.40, Berlin 13.60, Milan 300.40, London 277.75, Newyork 36.875, Paris 223.85, Praga 168.60, Carib 10.95.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Carib. Beograd 9.135, Berlin 134.20, Newyork 819.40, London 25.345, Paris 20.425, Praga 15.3925, Milan 27.43.

Za brezstanovanje

Kaj nam je treba za odpravo stanovanjske bede. — Stanovanja morajo biti poceni. — Potreba zaščite stanovanjskih najemnikov

Na včerajšnji seji ljubljanske občinske skupščine je v debati o ustanovitvi občinskega zaklada za zgradbo malih stanovanj v višini 10 milijonov dinarjev posel. dr. Dinko Puc v krajšem govoru podal naslednjo sliko stanovanjskih razmer in stanovanjske bede pri nas.

Posel. dr. Dinko Puc je povdarjal, da je stanovanjska beda dandanes največje socialno zlo v drugih, kaj šele v naši državi. Naša država, ki bi morala imeti ravno v tem vprašanju največji interes, ni dosedaj v tem pogledu ničesar storila. Vse druge države so veliko žrtvovala za to, da bi vsaj deloma omejile stanovanjsko bedo, ki se je zaradi vojne razpasla po celem svetu. Naša država do sedaj ni ničesar storila, da bi pomagala samoupravnim edinicam, niti ni svojemu uradništvu in nameščenecem, da dobe pošteno stanovanje. Nasprotno! Razširila je svoje urade ter jih nastanila v privatnih hišah in tako je še sama krivda, da se je stanovanjska beda razširila še naprej.

Stanovanjska beda je korenina vsega zla ne samo zato, ker mora toliko ljudi v mestu kakor tudi na deželi prebivati pod milim nebom, ampak tudi zato, ker vpliva tudi na moralno onih, ki imajo le skromno streho v nezadostnih prostorih, kjer prebivajo z desetimi ali trinajstimi otroci v kuhinji, ki nima ne zraka ne svetlobe. Vpliva tudi na celokupno gospodarstvo.

Stanovanjska beda je povzročila, da so se pri nekaterih stvarih cene zvišale, namreč, da bi se znižale. Danes mora javni nameščenec in delavec plačati za najemnikovo toliko, da mu ne ostane dosti za najpotrebnejše življenjske potrebe. Dočim je bilo pred vojno normalno in naravno, da je za svoje stanovanje plačal maksimalno eno četrtino svojih prejemkov, je danes običajno, da plača več kot polovico, včasih dve tretjini svoje plače. Konstatirati moramo, da dandanes delavec, ki dobi na mesec povprečno 1200 Din in ki mora za stanovanje plačati 1000 Din, nikakor ne more dostojno živeti. Nevzdržen je položaj tudi za delavce, ki imajo morda nekaj več kakor 1000 ali 1200 Din, ampak 5 ali 6 otrok, in ki morajo plačati 700 ali 800 Din na mesec za skromno stanovanje.

Posledica stanovanjske bede je, da tudi srednje prebivalstvo, namreč uradništvo, ki spada dandanes tako rekoč med najbujši proletarijat, nima dostojnega stanovanja. Toda ne trpijo samo ti ljudje pod stanovanjsko bedo, trpi tudi vsak producent, kmet, trgovec in obrtnik, ker nima dosti odjemalcev, ker se konzum vseh predmetov vsled stanovanjske bede znižuje. Statistika konzuma za preteklo leto naše oblasti kaže znižanje najvažnejših življenjskih potrebščin. Ako se zniža konzum takih stvari, kakor so: meso, mast, moka, sladkor, olje itd., potem je to le dokaz, da je prebivalstvo, kljub temu, da se je pomnožilo, na poti gladi in da se bližamo onemu položaju, kakor ga imajo ljudje v Hercegovini. Zato bi morali vsi javni faktorji prispevati k temu, da se omili, če ne odpravi stanovanjska beda. V tem pogledu bi morali največ pričakovati od državne uprave, kajti občine ne bodo nikoli zmogle toliko stroškov, kar zidajo le z našim posojilom, to se pravi, da morajo dotični denar vrniti, radi česar jim je ta zadeva predraga.

G. referent je povdarjal, da je ljubljanska občina že veliko žrtvovala v tem pogledu. Ljubljanska občina je dotirala za to zadevo 60.000.000 Din. Toda niti ta ogromna vsota ji ne zadošča, ker bi bila, kakor je že referent ugotovil, danes potrebna vsota 75 do 80 milijonov Din še poleg omenjenih, da bi vsaj deloma odpravili stanovanjsko bedo. In tudi v tem slučaju bi imeli le prostora na razpolago za one družine, ki nujno potrebujejo strehe.

Toda z zgraditvijo dovoljnega števila stanovanjskih hiš še nismo odpramoli temu zlu, kar imamo celo vrsto ljudi, ki ne zmorejo mesečno 100 do 150 Din za sobo. Jasno

je, da stanovanjska beda ni odpravljena, ako imamo na razpolago dosti stanovanj, stanovanja morajo biti poceni. To je mogoče doseči na dva načina: S tem, da se dviga privatna inicijativa, na drugi strani pa, da se zidajo na javne stroške stanovanjska poslopja. Urgirati je pri privatnih podjetjih, da zidajo stanovanjske stavbe, ki pa bodo poceni. Kakor rečeno, bi morala seveda država pri tej stvari največ pomagati. Kakor omenjeno, ni dosedaj v tem pogledu ničesar ukrenila. Dočim so v drugih državah uvedli stanovanjske davščine, se je pri nas že vsak polzku v tem pogledu v kati zamoril. Cenena stanovanja bi mogoče graditi le s pomočjo javnih davščin. Le na ta način bo mogoče s sivo ogromno krizo, ki vlada danes. Začeti je treba v pravem času. Danes smo v sredi krize, ki bo najbrže trpela še leta in leta, predno jo bomo odpravili. Najbolje bo na trpeča na ta država sama in bo obžalovana, da se ni lotila tega dela v praviem času, ker se ji bo vrnjal vir dohodkov.

Danes pa je treba skrbeti za to, da se nekaj napravi in zato smo pozdravili z veseljem uredbo občinskega odbora, s katero je vsaj nekoliko popravil tisto krivico, ki jo je z dosedanjim postopanjem zagrešil v stanovanjskem pogledu. Mi smo svoj čas svarili pred nakupom Auerspergovih hiš, ker nam ni bilo simpatično, da stopa občinska skupščina po stopinjah države in kupuje stare hiše po Ljubljani, namesto da bi gradila nove. Nakup Auerspergovih hiš je bil tudi neekonomičen in sicer tem bolj, ker hiša ni prikladna za urade. Tudi praksa, katero izvršuje »Kranjska hranilnica«, ni pravilna kljub temu, da je v tem oziru polemiziral proti meni občinski predsednik. Odgovarala pa so se stanovanja tudi drugod privatnim strankam, v hišah pri prišli delavci, tako da te stranke sedaj ne vedo kam bodo šle. Imajo končno opozarjati, da ni bilo pravilno, na kar mi predsednik ni odgovoril, da so se strankam zvišale najemnine in se jim stanovanja odpravila, ker povzročila ne sprejmejo. To postopanje ni socialno. Če torej ta uredba deloma popravi to zlo, ki ga povzroča stanovanjska beda, katero le tudi občinski odbor s svojim prejšnjim postopanjem še postrl, je to prav in dobro. Seveda le nezadostno tudi ta korak, ampak vendar sprejemamo odsekove predlog in se zahvaljujemo, da je občinski odbor prišel s tem predlogom želimo samo, da v bodoče ne bo postopal ozkosrčno, ampak se bo spomnil ljubljanske občine, ki v največji meri plačuje raznovrstne davke tudi za oblast, dočim od občinske skupščine doslej še ni ničesar dobila. Želimo, da občinski odbor v bodoče misli na Ljubljano in v svoje delovanje ne omeji samo na to delo, ki pomenja le majhen korak in odstranitev stanovanjske bede, ampak tudi v ostalem podpira akcije tistih, ki hočejo stanovanjsko zlo odpraviti. Mislim predvsem na stanovanjsko zaščito Ljubljanski in mariborski občinski svet sta se izrekla za podaljšanje stanovanjskega zakona. Ne mislim pri tem na stanovanjski zakon, kakor danes obstoja, ampak na to, za kar so se izrekli hišni posestniki sami, namreč, da bi najemnine ne smele presegati zlate paritete, ampak se zakonito omejile na najemnine na zlati pariteti in ustanovili nek forum, ki bo razsojal, kakše najemnine so primerne. Le na ta način se bodo zlorabe odpravile, kajti, da se danes zahteva za stanovanje, za katero se je prej plačalo mesečnih 15 kron, 800 do 1000 Din — in takih slučajev je v Ljubljani veliko — je pač nevzdržno in tu je z vsemi silami treba nekaj storiti, da se temu zlu pride v okom. Pri tem bi torej treba na državo, da spremeni dosedajno politiko in da se uzakoni zaščita najemnikov vsaj v tisti meri, ki jo priznava hišni posestniki sami. Le to more dovesti do omilitja stanovanjske bede in odpravljena sedanjih neznosnih gospodarskih in socialnih razmer.

Vsi na veliki shod KDK v Ljubljani

ki se bo vršil v nedeljo ob 10. dopoldne na Taboru

Naša voditeljica

Svetožar Pribečević in Stepan Radić

nam bosta poročala o odločilni borbi za enakopravnost in poštenje v državi.

bodo morali mladi nesrečniki amputirati nogo. Šele zdravnikom je deklara povedala, da jo je mačeha pretele in ji zlomila nogo. Pri tej priliki je prišlo na dan, da je mačeha že prej enkrat zlomila roko. Otroka so obdržali v bolnici, mačeho so pa izročili državnemu pravdniku.

Menda se je tudi romantika demokratizirala in se razširila med širše plasti, kjer se še najdejo romantične duše. To je po večini svet trgovskih pomočnikov in malih šivilj, potnikov in služkinj. Romantične dogodivščine med temi ljudmi se pa odvijajo včasih prav moderno, kakor dokazuje ljubljanska pustolovščina neke služkinje in njenega gorečega oboževalca iz Bele Cerkev. Pri lastnici fotografskega ateljeja Ireni Cezar je bila uslužbena lepa in postavna šestletna Liza Zak. Za njeno ljubezen so se potegovali številni oboževalci, najgorečnejši je pa bil Peter Hagel, ki je bil dekletu stalno za petami. Ko mu je dekle povedalo, da se bo s starši preselilo v Rumunijo, je Peter prisegel, da rajiš umre, kakor da bi Liza zapustil. Nekega večera, ko je šla Liza po mleko, je zagledala v temi avto in v njem svojega fanta, ki ji je pomagal, naj se približa. Rekel ji je, da gre v Nemčijo in se mora posloviti. Ko se je Liza približala avtu, so jo pograbile krepke moške roke, ki ovile z rjuho obraz in jo vrgle v avto. Ko se je že daniš, so v avtu dospeli do vasi Skorenovac, kjer ima Peter malo posestvo. Pri sorodnikih sta najela stanovanj in prebila na deželi nekaj prav srečnih dni. Policija ju je neumorno iskala. Ljuzini starši so pa dobili brzojavko: Ju tri zvečer prideva, Liza, Peter. Ko sta dospela z vlakom v Belo Cerkev, so tu čakali na kolodvoru številni sorodniki in tudi policija. Ker se je med tem dekle popolnoma odločilo za Petra in policija mu ni storila nič žalega.

Te dni je direktor boniške blagajne v Novem Sadu javil policiji, da je blagajniški uradnik Bojmir Brkić pomeveril večjo svoto denarja. Sprejel je denar in ga ni izročil blagajni. Preje je bil uslužben pri finančni direkciji in so ga zaradi neradnosti odpuštili. Ko so odkrili, da je tudi pri bolniški blagajni pomeveril, je dobil dopust, da med tem poravnava manjkajoče zneske. Brkićeva žena je ponudila blagajni 15.000 Din odškodnine. Policija ga zasleduje, vendar ga do sedaj ni mogla izslediti. Najbrže se je napotil v svoj rojstni kraj Smederevo. Ženi je zagrozil s smrtjo, če izda, kam je pobegnil. Pomeveril je nad 30.000 Din. Brkić je sin višjega državnega uradnika in je živci zadnje čase zelo razkošno.

Ped dnevi je šla pa zagrebški Ilici neka Anka Glaser, uradnica iz Daruvara. Ko je bila pred hotelom Lovski rog, je začutila, kako je nekdo posegel v njeno torbico in izvlekel iz nje denarnico. Uradnica je začela kričati in se je spustila za nekim mladeničem, ki je bežal po Ilici z njeno denarnico. Mimo dočim so prizor videli in so se tudi spustili za tatom. Videč nevarnost, je žepar vrgel denarnico proč, hoteč tako zadržati svoje zasledovalce. Ti so ga pa navzlic temu dohiteli in izročili stražniku. Denarnico so tudi pobrali na pločniku in jo vrnila lastnici, ki ne trpi nikake škode. V denarnici je bilo okoli 3000 Din. Ko so žeparja zaslišali, je izjavil, da se piše Vekoslav Majtanić in je mlinski pomočnik brez stalnega bivališča. Priznal je, da je hotel Glasarijevo okrašt, ker je bil v stiski. Tisti dan, ko je Majtanić izvedel o žepni tavino, je prišla na policijsko direkcijo neka Leopoldina Hribar in javila, da ji je neznanec izmaknil pred Lovskim rogom denarnico, v kateri je bilo 1640 Din. To se je zgodilo eno uro preden je Majtanić poskušal okrašt Glasarijevo. Osumljen je bil Majtanić, ki je pa odločno tajil, češ, da v tem času še ni bil v Zagrebu. Tega pa seveda ni mogel dokazati. Majtanić je bil že nekolikokrat predkaznovan zaradi žepne tatvine in je bil tudi že izgnan iz Zareba za dobo 5 let. Policija ga je izročila sodišču.

Iz Pančeva poročajo o originalnem žeparju, ki je te dni na sejmu v Pančevem izmaknil nekemu seljaku denarnico z večjo vsoto denarja. Seljak je tatvino takoj opazil in je začel na vse grlo kričati in teči za bežečim žeparjem. Žepar je hotel s starim trikom zbegati ljudi, s tem da je sam vpil: Primite ga! primite tati! Vendar se mu ni posrečilo premočiti zasledovalcev, ki so ga dohiteli in ujeli. Stražnik ga je odpeljal na stražniko, kjer so ugotovili njegovo identiteto. Je to policijsko dobro znan žepar Matija Leović. Ko so ga zaslišali, je izpovedal, da je seljaka samo zato okradel, da bi si z denarjem kupil čašo žganja in da bi

šel k brivcu. Pri našem poklicu, je dejal žepar, mora biti človek vedno malo natrikan. Potem gre delo lažje od rok in tudi sreča je tedaj mila. Popoln žeparji imajo navadno smolo, kakor na primer jaz danes. Treznega smolaša — žeparja je policija izročila državnemu pravdniku.

Iz policijske kronike

Dva dneva v znamenju nesreč. — Nevaren vlomilec in tat pod ključem.

Včerajšnji in današnji dan sta potekla v znamenju nesreč. Nesreče sicer niso zahtevale človeških žrtv, kljub temu pa je bilo več oseb s težkimi poškodbami prepeljanih v bolnico ali pa na dom. Težja tesnoba se je danes zjutraj pripetila na Kongresnem trgu v Ljubljani se je dopoldne okoli 9. pripeljal posestnik Anton Hribar iz Trojan. Včeraj je na Lukovici kupil precej samoglavo in živahno koblico, ki je že svojemu prejšnjemu gospodarju delala neprimliko. Ko je nekoliko po devetih Hribar na svojem zapravljiku privedel na Kongresni trg, se je iskra koblica splasila in kakor blisk jo je ubrala po gladkem tlaku. Pasantje, ki so v strahu bežali na vse strani, so z grozo opazovali, kako se bo končala ta peklenska vožnja. In res! Konj je z bliskovito naglico zavil s trga v Gosposko ulico in se z vozom vred zalezel v hišo poleg kina Matice. Samo za las je manjkalo, da se z vozom vred ni pognal v trgovino graverja Černeta. Pri silovitem zalezu se je vozu zlomila ojnica, ob zadnji kolesti sta se popolnoma strli. Voz se je naglil na stran in — obstal. Res sreča v nesreči pa je bila, da sta ostala tako Hribar kakor njegov konj popolnoma nepoškodovana. Hribar je nato konja odpeljal v neki hlev na Rimske cesti, ostanke razbitega zapravljivka, ki je izgledal kakor bi bil na fronti, so pa odpeljali v popravilo.

Druga nesreča se je pripetila včeraj v zgodnjih jutranjih urah na Resljevi cesti. Lastnik avtomobila ravnatelj Karol F. je okoli 4. ure zjutraj vozil brez luči in je zavozil v ročni voziček, ki sta ga peljala slugi Anton Srečnik in Alojzij Markovič, zaposlena pri Jugoslovenski tiskarni. Sunek voza ju je podrl na tla. Srečnik si je pri padcu precej teško poškodoval levo nogo in so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v domačo oskrbo. Markovič je ostal nepoškodovan, vendar trpita oba precejšnjo škodo, ker sta pri padcu priletela v blato in si zamazala obleki. Žrtv avtomobilske nesreče odnosno brezobzirnega divjanja nekega dosedaj neznanega avtomobilista, je postal včeraj popoldne šletni šolarček France Šušteršič, ki se je vračal po šentiviški cesti iz šole domov Malega Francika je podrl na tla neki osebni avto, ki je nato brezobzirno vozil dalje. Deček, ki je dobil težke zranjave in notranje poškodbe, zlomil si je tudi roko in nogo, je obležal nezavesten na ulici. Prvo pomoč mu je nudil podpolkovnik Justin v St. Vidu, nato pa je bil deček prepeljan v ljubljansko bolnico. Za brezobzirnim šoferjem poizveduje sedaj policija.

Včeraj smo že poročali, da se je na Karlovski cesti precej težko ponesrečila posestnica Cecilija Vidmar iz Črne vasi pri Ljubljani. O nesreči smo zvedeli še nekatere podrobnosti. Vidmarjeva je s svojim vozom krenila na dvorišče gostilne Pengov, pri tem se je pa voz prevrnil na njo in jo pokopal pod seboj. Vidmarjeva je obležala nezavestna. Prvo pomoč so ji nudili v gostilni sami, nato pa je bila z rešilnim vozom prepeljana v bolnico.

Ljubljanska policija in sodišče že dolgo časa zasledujeta znanega kolesarskega tatu in vlomilca Alojzja Tepina, doma iz Šiške. Tepina je skrajno nevaren tujim kolesom, sem pa tja se loti tudi kakega resnejšega podviga. odpira stojnice in lokale. Z njim vred se klati nepridiprav Papež, ki istotako ni baš najboljši zapisan na policiji. Policija je oba osumila, da sta izvršila vlom pri kleparju Zitniku na Ambrozevem trgu, poleg tega je pa tudi Tepina v Ljubljani in okolici ukradel več koles. Da je Tepina res izvršil vlom pri Zitniku, dokazuje, da je tam ukradeno orodje prodajal v Kočevju. V Kočevju je zopet izmaknil eno kolo in ga prodal v Sodražico. Nato se je klatil s svojim vrednim pajdašem po Kranju, Domžalah in drugje. Te dni so ga prijeli orožniki v Kamniku, od koder ga zopet prileženo v Ljubljano, kjer bo Lojze v zaporih deželnega sodišča delal pokoro za svoje grehe.

Snorč

Prvenstvene tekme LNP. Jutri v nedeljo in v ponedeljek se odigra drugo in tretje kolo prvenstvenih tekem LNP. V nedeljo se vrše tekme na igrišču ASK Primorje, v ponedeljek na igrišču SK Ilirije. V nedeljo si stoji nasproti sledeči nasprotniki: ob 14. Ilirija in Slovan, ob 15.40 Primorje in Jadran. Te tekme se, kot že omenjeno, vrše na igrišču Primorja. Zanimanje za srečanje naših štirih najboljših klubov je zelo veliko, zlasti ker se obeta vsestranska ostra in napeta borba za točko. Rezervna moštva igrajo dopoldne in sicer prva dva kluba na igrišču Ilirije, druga na igrišču Primorja. V ponedeljek

igra Hermes proti Primorju in Slavija proti Iliriji. Obe tekmi se vršita na igrišču Ilirije.

— Dürschmidt, bivši trener celjskih Atletikov, ki je igral zadnja leta pri dunajskem WAC, je angažiran za trenerja kluba Pogon v Lvovu.

— Službeno iz LHP. Ex presidio, proti naknadni odobritvi uprav. odbora se dovoli SK Ptuj odigranje tekme Maribor : Ptuj dne 18. marca v Ptuj. — Kot sodnik se dovoli g. Otmar Samuda. — Izjemoma se dovoli predčasen nastop na SK Ptuj Irmu Fuhrmann. — Tajnica.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 17. marca 1928, katoličani: Gertruda, pravoslavni: 4. marca Gerasim.

Jutri: Nedelja, 18. marca 1928, katoličani: Edvard, pravoslavni: 5. marca, Konon, DANASJNE PRIREDITVE.

Drama: »Danes bomo tihi«.

Opera: »Madame Butterfly«.

Predavanje v društvu Soča. Prof. Vinko Šarabon: Po svetu okoli.

Zupančičeva proslava v areni Narodnega doma ob 20.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Drama: Ob 15.: »Pepelkak«, ob 20. »Sestrična iz Varšave«.

Opera: Ob 15.: »Marta«, ob pol 20. »Poljska kri«.

Tekme na igrišču Primorja, Slovan — Ilirija; Primorje — Jadran.

Obrtniška proslava v Kazini ob 20.

Shod KDK ob 10. na Taboru.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Sušnik, Marijin trg; Kural, Gosposvetska cesta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama: Začetek ob 20.

17. marca, sobota: Danes bomo tihi. Ljudska predstava pri izredno nizkih cenah. Izv.

18. marca, nedelja: ob 15. Pepelkak. Zadnji kralj v sezoni pri izredno nizkih cenah. Izven. — Ob 20. Sestrična iz Varšave. Ljudska predstava pri izredno nizkih cenah. Izv.

19. marca, ponedeljek: Cyrano de Bergerac. Izven.

Opera: Začetek ob pol 20.

17. marca, sobota: Madame Butterfly. Red C. Gostuje ga. Zlata Gjurgjenac.

18. marca, nedelja: ob 15. Marta. Ljudska predstava pri izredno nizkih cenah. Izv. — Ob pol 20. Poljska kri, opera. Ljudska predstava pri izredno nizkih cenah. Izven.

19. marca, ponedeljek: ob 15. Grofica Marica. Ljudska predstava pri izredno nizkih cenah. Izven.

Pepcam in Pepčkom

Mnogo je nas, ki smo dekleta in fantje od fare in ki so nam dali z žegnano soljo patrona dežele Kranjske za varuho. Zdaj ga nam kanijo vzeti ali pa degradirati na oblastnega patrona, pa ga ne damo. Tiste koledarje, ki so našega Jožeta že očrnilli, moramo bojkotirati, kajti se nam utegne drugače pripetiti, da bo naš patron v bodoče Joco ali Jovo. To pa ne gre, že zaradi troienega naroda in mille troje imene domovine ne. Vsak narod naj ima svoje patrone, da ne bo v nebeskem kraljestvu med njimi prečasnih in kajmakčalanskih front. Mi, kar je nas Kranjcev in Štajercev, ostanemo Janezi in Pepčki, onim tam preko s Kajmakčalana pa privoščimo Joco in Jovo. Zastran tega ne bomo manifestirali.

Pač bi pa kazalo manifestirati, da dobimo iz budžeta primerno podporo za god in vezovanje. Letos imamo kar dva praznika in bo presneto žaltava, če ne bo od nikoder priboljška. In menda ga res ne bo, kajti so vsi dispozijski fondji že zasedeni in tudi koruso za lačne Bosance so že ogledale državne miši. Tako nam ne kaže drugega nego ostati doma in prositi patrona, naj vsaj prihodnje leto vtihotapi v budžet kak priboljšek za naš god. Škoda, na nimamo v bokserski šoli menda nobenega zastopnika, da bi v našem imenu razbijal po klopih in glavah, kadar se dele podpore tistim, ki so že jako dobro podrti. Enotna fronta vseh Pepc in Pepčkov bi bila nujno potrebna, kajti dokler je ne bo, se lahko obrišemo za priboljšek pod nosom. Vse drugače bi bilo, če bi imeli Pepčka za ministra. Ker ga pa nimamo, bodi mo veseli, da ga lahko še dobimo in da še ni vseh dni konec.

V ponedeljek pa dvignimo čaše in nazdravimo našemu kot deželnemu patronu, če ne gre drugače tudi z limonado in čajem v trdem sklepu, da ostane nemo Pepce in Pepčki in da bomo držali z Janezi, kakor smo doslej. V znamenju Janeza bomo zmagali. Za to jamči vsem, ki se bodo v ponedeljek vezovali

Pepce iz uredništva.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Prpič Mali kot razbojniški poglavar. — Zverinska mačeha. — Ugrabljen dekle. — Poneverbe pri bolniški blagajni. — Nevaren žepar pod ključem. — Originalen žepar.

Naslednji Prpičev zločin dokazuje, da je bil mož pravi naslednik Čaruge in poglavar dobro organizirane roparske tolpe. Prpič je nekega dne sklenil oropati čuvajnico št. 12 na progi Garčin — Staro Topolje. Obvestil je svoje pomagače Vrbanca, Krmpotiča in Vukoviča. V čuvajnici je prebival čuvaj Mato Rustanbeg s svojo ženo Olgo in pomočnikom Ivanom Plaščevićem. Dan pred napadom je bil čuvaj z ženo v Zagrebu. Zato sta bila zakonca utrujena in sta ležala čez poldne. Okoli 2. ure je čuvaj vstal. Žena je pa še potožila. Ko se je zmrnilo, je žena zagledala nenadoma tri maskirane moške, ki so se plazili iz kuhinje v spalnico. Tedaj je vstopil čuvaj in ropar je nameril nanj revolver in sprožil. Čuvaj je obupno zakričal in se zgrudil na tla. Žena je planila iz postelje, najmanjši med roparji je pa slepo ustrelil nanjo. Krogla ji je šla skozi lase in se zarila v steno. Težko ranjeni Mato se je med tem boril z dvema razbojnikoma, ki sta čuvaja končno obvaldala in odnesla iz čuvajnice. Olgo je med tem napadalec tokel po glavi s samokresom, dokler mu ni pobeignila na prosto. Pred čuvajnico se je Mato še vedno boril z napadalci, Ivan Plaščević se je rval z nekim četrtim neznancom

pred sobico za signale. Tudi njega je krogla pogodila v glavo in je obležal nezavesten pred čuvajnico. Olgo je najmanjši ropar potisnil v sobo in venom kričal: Daj denar! Kje je denar? Olga mu je izročila vse denar in vse vrednostne predmete. Tedaj je vstopil eden roparjev in javil: Vse je končano. Čas je, da gremo. Prpič je se pobeskal po omarah in z drugimi roparji nenadoma izginil. Olga je pa našla pred čuvajnico mrtvega svojega moža in teško ranjenega Ivana Plaščevića.

Te dni je orožništvo na Cetinju aretiralo neko Marico Bujovič, ženo sprevodnika Miloša Bujoviča. Naznani so žensko njeni sosedje, ki so videli, kako je nečloveška mačeha trpinčila svojega šestletno pastorko. Vedno jo je pretepala brez vzroka in zadnjic jo je tako močno udarila po nogi, da ji je zlomila kost nad kolonom. Deklica je ležala doma v silnih bolečinah in se ni upala nikomur povedati, kaj ji je, ker se je bala, da bi jo mačeha vnovič trpinčila. Končno so zvedeli sosedje, kaj se je zgodilo z nesrečno dekle in so kruto mačeho javili orožnikom, težko poškodovano deklece pa odpravili v bolnico. Zdravniki so ugotovili, da se je prelom na nogi že začel gnojiti in

Dnevne vesti.

— **Odlikovanje dr. Spinciča.** Kakor smo že poročali, je bil odlikovan vpokojeni gimnazijski profesor in bivši narodni posl. dr. Vekoslav Spincič z redom Sv. Save III. stopnje. Dr. Spincič je bil poleg dr. Laginje eden najuglednejših javnih delavcev v Istri in kot tak je bil opetovano izvoljen za poslanca v državni zbor. Bil je tudi član začasnega narodnega predstavništva.

— **Manifestacijski kongres v Pragi.** Povodom proslave 10-letnice češkoslovaške republike se bo vršil v Pragi velik manifestacijski kongres slovenskih učeniakov in politikov, ki ga bo otvoril sam prezident Masaryk. Na ta kongres so povabljene tudi vse naše znanstvene ustanove, ki bodo v kratkem določile delegate.

— **Češkoslovaška skupina za medparlamentarno unijo z Jugoslavijo** je imela v četrtek dopoldne sejo, na kateri je posl. Uhlir poročal o pogajanjih, ki jih je imel z našimi parlamentarci v Beogradu. Češkoslovaška - jugoslovaška medparlamentarna konferenca se bo vršila od 21. do 26. maja deloma v Beogradu, deloma v Dubrovniku. Minister Šumenković je izjavil dr. Uhliru, da je jugoslovaška vlada pripravljena začeti takoj pogajanja o novi trgovinski pogodbi s Češkoslovaško. Na podlagi dr. Uhlirjevega poročila je bilo sklenjeno, naj stopijo člani češkoslovaške skupine takoj v pisemne stike s člani jugoslovaške skupine, v kolikor bodo imeli skumne referate. Za prvega podpredsednika češkoslovaške skupine je bil izvoljen posl. Votruba, za drugega pa posl. Pekarek.

— **Alergija orožniškega podpolkovnika Geroča.** Šele včeraj je beograjsko »Vreme« prenehalo s hujšanjem in izživljanjem Hrvatov v zvezi z aretacijo orožniškega podpolkovnika Geroča. Hrvatski listi so seveda reagirali na to kampanjo in »Hrvat« je priobčil v petkovski številki obširen članek, v katerem pravi, da je morda vzrok aretacije podpolkovnika Geroča neka pikantna družabna afera, o kateri bi vedeli mnogo povedati oni Beograščani, ki so ostali za časa avstro-ogrške okupacije v Beogradu. Skandal je samo v tem, piše »Hrvat«, da se je pikantna družabna afera iz okupiranega Beograda izrabila za infamen napad na Hrvate. Če bo gospoda nadaljevala s kampanjo proti Hrvatom, spravi »Hrvat« v javnost to pikantno afero brez ozira na visoko beograjsko gospodo, ki je bila pri tem kompromitirana. »Hrvat« seveda ne more zatajiti svojega separatizma in je lopnil po Srbih s trditvijo, da so bili v Avstro-Ogrski oni najboljši žandarji. Zdi se nam, da bi moralo biti na eni in drugi strani več takta in obzornosti. Take afeje naj se obravnavajo pred pristojnimi oblastmi, ne pa pred javnostjo. Vse obsodbe vredne tendence enih in drugih, ki hočejo spraviti Geročevo afero na polje nacionalnega sovinitva in separatizma.

— **Razpis državne službe.** Pri oblastnem poveljstvu drž. varnostne straže v Ljubljani je razpisano mesto revirnega nadzorika 11. razreda. Prošnje je vložiti do 10. aprila t. l. Natančnejši pogoji so razvidni iz razpisa v Uradnem listu.

— **Skupščina združenja bank.** Pod predsedstvom generalnega direktorja izvozne banke dr. V. Markovića se bo vršila 25. t. m. redna letna skupščina združenja bank, na kateri se bo razpravljalo o vseh aktualnih problemih našega bankarstva.

— **Iz prosvetne službe.** V višjo skupino je pomaknjen profesor realke v Ljubljani Fran Jeran Razveljavljen je ukaz, s katerim je bil pomaknjen v višjo skupino profesor moškega učiteljskega v Ljubljani Ljudevit Mlakar.

— **Iz sodne službe.** Za stalnega je potrjen pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Mariboru Stanko Moškon, ki je obenem pomaknjen v višjo skupino.

— **Iz naše vojske.** Vpokojeni so bivši avstro - ogrski oficirji generalni komisar avstro - ogrske vojske mornarice Ljudevit Polak, bivši polkovnik Ivan Kolak, Mirko Smrček in Vinko Peš, bivši podpolkovnik Ivan Rumpf, bivša majorja Filip Jan in Karlo Krumenaker, bivši mornariški nadkomisar Viljem Gaber in bivši vojni svetnik Matija Golik.

— **V naše državljanstvo so sprejeti** do sedanjih italijanski državljani Jožef Suhadolnik, posestnik in kovač v Šmarjeti, Valter Suhadolnik, desinfektor v Brezicah, Leopold Paik, pogodbeni učitelj v Ljubljani in Vladislav Božič, dnevničar finančne kontrole v Ljubljani.

— **Zveza s Primožem.** Z novim voznim redom, ki stopi v veljavo 15. maja, se spremeni vozni red brzdovlakov na progi Zagreb-Split tako, da bodo imeli brzdovlaki zvezo s parniki, ki odhajajo iz Splita v Šibenik, Dubrovnik, Kotor in na vse večje otoke v okolici Šibenika. V Šibeniku bodo imeli brzdovlaki zvezo s parniki, ki odhajajo v severno Dalmacijo.

— **Katastrofalen potres.** Prof. dr. Belar nam poroča, da so zaznamovali potresomerji observatorija pod Triglavom včeraj jutraj okrog 7. katastrofalen potres, ki je trajal štiri ure. Oddaljenost žarišča tega velepotresa znaša okrog 9000 km. Po prvih znakih sodeč je iskati žarišče potresa vzhodno. Seizmograf meteorološkega zavoda v Ljubljani je včeraj jutraj zabeležil potres, čegar središče je oddaljeno 9500 km od Ljubljane. Prvi valovi so bili zaznamovani ob 5.20.33 jutraj, najmočnejša faza ob 6.22. Najmočnejši zazbil, ki je trajal 23 sekund, je znašal 300 kilometrov. Pero seizmografa je končalo zapisovati ob 8.15. Ker zavod ni opremil z zadostnim številom prvovrstnih aparatov, ni moglo določiti smeri potresa, vendar se sodi, da je prišel ali od istočne obale Adrije, ali pa od zapadne obale Severne Amerike.

— **Dvojni tir na progi Zagreb-Zidani most.** Generalna direkcija državnih železnic in direkcija za zgradbo novih železnic sta začeli izdelovati načrte novega tira na progi Zagreb-Zidani most. Tako bo imela

država dvojni tir na progi Splitje-Zidani most, Zagreb - Beograd, Zidani most - Ljubljana-Rakov. Drugi tir na progi Zagreb-Zidani most je nujno potreben, kajti drugače drugi tir, ki ga zgradi na progi Zagreb-Beograd, ne bo prišel do popolne veljave.

— **Ciril Metodovi nabiralki so prišle sprevale.** Podružnica Ribnica na Pohorju 33.50 Din, Podružnica St. Rupert 136.75 Din, Gostilna pri Košaku, Ljubljana 80 Din. Hvala!

— **Vreme.** Danes je lep sončen dan. Včeraj je bilo splošno hladno. Deloma jasno, deloma oblačno in so ves dan naletavale snežinke. Barometer se še vedno v vsej državi dviga, najbolj se je dvignil v Sloveniji in zapadni Hrvatski. Temperatura nasprotno pada in je bil po nekaterih krajih Slovenije in drugod precejšen mrz. Včeraj je snežilo razen v Ljubljani tudi v Mariboru, Beogradu, Sarajevu in Skopju, kjer je padlo največ snega in sicer 6 mm. Danes jutraj je bilo v Ljubljani jasno. Ob 8. uri jutraj je glasom poročila meteorološkega zavoda kazal barometer 776.8, termometer 0.2 stopinj C nad ničlo, relativna vlaga 86%, oblačnost 10. Najvišja temperatura je bila včeraj v Ljubljani 1.6 stopinj C nad ničlo, danes najnižja 0.7 stopinj C pod ničlo.

— **Areacija bivšega narodnega poslanca.** Sreski poglavar v Aleksincu je odredil v četrtek aretacijo bivšega narodnega poslanca. Mihajla Srečkovića, ki je obtožen da je pomeveril nad 800.000 državnega denarja.

— **Družba sv. Cirila in Metoda** je jedino slovensko obrambno šolsko društvo v Jugoslaviji. Podpirajte družbo po svojih močeh!

— **Kamniška Bistrica.** Turistom in izletnikom naznanjamo, da bo na praznik sv. Jožefa 19. t. m. v Kamniški Bistrici ob 10. maša. V primeru slabega vremena bo duhovno opravilo odpadlo.

— **Vremensko poročilo.** JZSS je prejel sledeča vremenska poročila: Krma vreme jasno, severovzhodnik, 30 cm srenja, v višji legi pršči, izgledi za nedeljo dobri, Kranjska gora: barometer 689, malo oblačno, vsak dan sneži po malem, snega 25 cm, 10 cm novega, smuka povoljna (z dne 15.-III.). Tržič na Kočah 60 cm suhega snega, izborna smuka, Krvavec 25 cm novega snega na staro podlago, pršči, jasno smuka idealna, Velika Planina 15.-III. nebo jasno, sneg pršči, idealna smuka, snega 1.75 m 6 cm pršča iz Ljubljane vozi danes v soboto avto za Tržič ob 7 uri od Figovca.

— **Pri slabosti je prirodna grenčica »Franz - Josef«** prejetno učinkovito domače zdravilo za prečesanje zmanjšanje težav, ker večkrat je majhne množice zanesljivo pomagajo. Dopolni ženskih zdravnikov so glasno hvalijo posebno miko učinkovite vode Franz-Jeseli, ki je posebno primerna za nežno žensko telo. Dobi se v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 26.T

Iz Ljubljane

— **Iz Novo kopališče v Ljubljani** namerava zgraditi sportni klub lirijski z bazenom 50 m dolžine in 18 m širine, s prhami za moške in ženske, s kabinami in ležišči za sončenje. Kopališče s stalnim pritokom in odtokom je projektirano za vseletjskim prostorom in bi dobivalo dnevno okoli 100 kubčnih metrov vode iz mestnega vodovoda in ostalo vodo iz pivovarne Union, tako da bi bila v bazenu vedno dovolj topla voda. Govori se pa tudi, da namestna občina preurediti takozvani ribnik pod Tivolijem za kopališče in drsalnišče torej opusti imamo tedaj dva načrta za vsekakor nujno potrebno mestno kopališče blizu sredini Ljubljane. Naj bi se uresničil vsaj eden!

— **Iz Neznani slabaumen mutes.** Dne 2. marca t. l. je bil oddan ljubljanskemu mestnemu magistratu slabaumen mutes, star približno 17 do 20 let. Ker ne da neznane niti z znaki nobenih pojavnosti, ni mogoče dognati, kdo in od kod je. Običen je v sive hlače in zelenkast sukničar ter ima vojaške čevlje. Osebnost opis: oči rjave, lasje kostanjevi (ostrizeni), obraz ovalen. — Kdor bi lahko dal kakšno pojasnilo o niem, naj jih blagovoli sporočiti ustno ali pisмено mestnemu magistratu v Ljubljani, soba št. 42.

— **Iz Predavanje o II. zimski olimpijadi,** ki se vrši dne 22. t. m. v četrtek v veliki dvorani Uniona, bo izredno zanimivo ter se dobe vstopnice v predprodaji od torka dalje v trgovini Gorec. Sedeži po Din 15, 10 in 7 ter stojšče 5 enotno za vse.

— **Iz Občini zbor »Saveza Treznave Mladosti«** Obstajnega središča Ljubljane se bo vršil jutri v nedeljo, v areni »Narodnega doma« ob 10. uri dopoldne. Istotam se bo vršilo zabavno popoldne ob 15. uri. K obema prirediteljav vabi prijatelje in simpatizerje treznostnega gibanja. — Odbor.

— **Pevski zbor slovenskega učitelstva** prispe iz Ljubljane v Celje v nedeljo 18. t. m. z vlakom ob pol 3. uri popoldne. Pevce bo sprejelo celokupno celjsko učitelstvo. Koncert se vrši nato ob 4. uri v veliki dvorani Celjskega doma.

— **Iz Opozarjanje na otvoritev Kino »Union«** Ljubljana 7 (Šiška) zraven gorenjskega kolodvora. Glej današnji oglas!

— **Iz Kovinska zadruga v Ljubljani** vabi vse člane, da se v polnem številu udeležijo proslave Zveze obrtnih zadrug in sicer pozdravnega večera, ki bo 18. t. m. ob 20. v dvorani Kazine in slavnostnega zborovanja 19. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani Narodnega doma.

— **Iz Pevski zbor »Soče«** ima danes ob 19. vaje v navadnem šolskem prostoru. Zaradi nastopa danes po predavanju v dvoru udeležba k tej vaji za vse pevce obvezna.

— **Iz V društvu »Soča« v Ljubljani** bo predaval danes v soboto 17. t. m. v Ljubljanskem dvoru g. prof. dr. Vinko Šarabon, in

sicer o snovi pod naslovom »Po svetu okoli«. Snov bo obsegala pregled svetovnih, političnih, sportnih, gospodarskih in drugih dogodkov v zadnjem času. Predavanje bo prosto in spremljano s sklopičnimi slikami K temu zanimivemu predavanju vabimo vse člane in obornike »Soče« ter prijatelje. — Začetek ob pol 21. Vstop prost in vsi dobrodošli.

— **Iz Občini zbor Gospodarskega naprednega društva za šentjakovski okraj** v Ljubljani bo dne 31. marca ob 8. zvečer v gostilni pri Plankarju na Dolenjski cesti z običajnim dnevnim redom.

— **Iz Autobus 15.228** vozi nedeljo in popoldne ves dan Ljubljana-Tacen. 246-n

Kino „Union“

telefon šte 2444
Ljubljana VII (Šiška, zraven gorenjskega kolodvora)

se otvori danes z veledramo

„Za bodečimi žitami“

v kateri igra glavno vlogo POLA NEGRI

Priporočila se ravnateljstvo

kina „UNION“.

Iz Celja

— **Izredni občni zbor »Edinosti«** se bo vršil dne 25. t. m. ob 3. uri popoldne v Celjskem domu. Na sporedu so tudi volitve novega odbora.

— **Mestno gledališče.** Prihodnja predmeta v našem gledališču bo »Deutsch - Finzgarjeva »Kristova drama« ali »Pasiljon«. Premiera se vrši v soboto 24. t. m. ob 20 uri. Repiza pa v nedeljo 25. t. m. popoldne.

Nove knjige in revije

— **»Prirodopis rastlinstva za nižje razrede srednjih šol«** 2. bistvena nespremenjena izdaja. V založbi I. Kleinmayerja in Fed. Bambergarja je izšla že dni omenjena knjiga, ki jo je spisal profesor Fr. Kapus. Druga izdaja te knjige, ki jo je odobrilo prosvetno ministrstvo 20. julija 1927, je sicer v bistvu nespremenjena, vendar pa kaže velik napredek ne le po svoji lepi opremi, temveč tudi vsebinsko v tem, da ima v prilogi 66 slik rastlin, ki so v knjigi opisane, in poleg tega tudi slika v barvotisku. Vse to kaže hvalavredno prizadevanje avtorja, poživiti pouk botanike s tem, da navaja z lepimi in številnimi slikami učena k opazovanju rastlin, kar je bistvo pravega prirodoznanstva. Knjigo izpopolnjuje praktično in skrbno urejen latinsko-slovenski imenik, ki kaže pri vsaki rastlini stran razpisa, številko slike in čas razcvetja. Imenik bo učencem zelo dobro služil in knjigo, ki stane kljub svoji okusni in elegantni vezavi samo 60 Din, vsem toplo priporočamo.

— **Herman Celjski.** Znan slovenski novelist, ki je že v dram »Velejac« pokazal močne dramske sposobnosti, je podal v »Hermanu Celjskem« prvi del svoje močnega zasnove trilogije »Celjska kronika«. Drama je izredno krepko in polnokrvno delo, ki odziva pred čitateljem globoko zajeto in s silo pravega dramatika prežeto življenjsko tragedijo Veronike Deseniške. Novačan je v tej dram postavil pred čitatelja oziroma pred gledališki auditorij celo vrsto dramatičnih izklesanih oseb, tako da je temu delu zasigurno velik uspeh. Predvsem stopijo pred nami grofi Celjski in druge znane osebe iz celjske zgodovine, ki so vse izredno živo in plastično orisane. Novačanovo pojmovanje celjske zgodovine, kar daje delu mimo sočnega obeležja avtorjeve izrazito epične osebnosti še posebno ceno. Drama se bo v najkrajšem času uprizorila v Ljubljani in sigurno tudi na drugih odrih, tako doma kot v tujini. Knjiga obsega 112 strani in stane broširana 40 Din, v platno vezana 48 Din. Naroča se v knjarni Tiskovne zadruge.

— **Društveno pravo v Sloveniji.** Slovenija šteje nad 4000 društev, a kljub temu je bilo dosedaj opažati v našem zelo razvitem društvem življenju pomanjkanje sistematičnega, za društvno delovanje mero-dajnih navodil, in v tem pogledu je vladala dosedaj pri nas na polju društvne prava praznina. Imeli smo sicer knjigo »Naš društveni in shodni zakon«, ki jo je 1. 1902 izdal pokojni dr. Viljem Schweitzer. Ta knjiga, ki je vsebovala le najpotrebnejše opombe, je že davno razprodana, poleg tega je pa tudi vsebinsko zastarela in ne odgovarja niti potrebam, niti zahtevam današnje dobe. Zato se je lotil priznani naš strokovnjak dr. Rudolf Andrejka posla in je baš te dni izdal omenjeno knjigo, ki nudi prvi poskus, podati sistematsko obdelano društvno pravo. Sistematskem delu je prilagojeno besedilo glavnih društvnih zakonov, veljavnih v Sloveniji, Hrvatski in Srbiji. Knjiga bo zlasti dobrodošla vsem društvom in organizacijam in jo vsem toplo priporočamo. Knjigo je natisnila tiskarna »Merkur« v Ljubljani.

— **Nova muzikar.** V založbi Glasbene Matice v Ljubljani in v uradništvu skladatelja Emila Adamiča je pravkar izšla prva številka nove revije za v kalno in instrumentalno glasno pod naslovom »Nova muzikar«. Revija je že pošteno poseben revijo posebnosti iz časov, ko so prenehali »Novi« in »Kordic«. Inicijativni »Nove« glasbeni komonisti in učitelji prof. Emila Adamiča je uspelo, da zbere in priloži za izdajo nove revije več naših komonistov, skladateljev, učiteljev glasbe in kritike, ki vsi sodelujejo pri »Novi muziki«. Revija bo izhajala šestkrat na leto, posamezne številke izhajajo vsak drugi mesec v letu. Za prva številka »Nove muzikar« prita, da se bo revija razvila v etno in vodilno glaslo slovenskih glasbenikov. V prvi številki sodelujejo s svojimi kompozicijami L. M. Škerjanec, Matija Bravničar, Mirko Kogoj, Mihovil Logar, Slavko Osterc, Stanko Premrl, Josip Pavlič in Emil Adamič. V literarni prilogi so prispevki Stanika Vurnika, Slavka Osterca, Osipta Sesta, Iv. Karla Saneina in dr. »Nova muzikar« se nanaša na vsi strani Glasbene Matice v Gosposki ulici 7 in stane celotno 100 Din. Revijo vsem glasbenim krogom toplo priporočamo.

Vlada nalaga občinam nova bremena

Važni amandmaji pred Narodno skupščino. — Redukcija polnih gimnazij od 160 na 80. — Občine bodo morale prispevati za gledališča in policijo.

Finančni minister je včeraj predložil Narodni skupščini amandmaje, ki jih je sprejela vlada. Med temi so najvažnejši:

Pooblašča se minister trgovine in industrije, da predpiše uredbo o prodaji in kupovanju na odplačilo obveznic našega državnega posojila.

Pooblašča se finančni minister, da podaljša rok in način odplačila vseh posojil, danih osebam, samoupravnim telesom, krajevnim odborom in ostalim pravnim osebam.

Na užgalnike se uvaja monopolska taksa pri uvozu iz inozemstva, in sicer od navadne kovine 50 Din za komad, iz srebra 100 Din, iz zlata 200 Din.

Vse vrste soli se bodo prodajale v prodaji na drobno po ceni, po kateri se kupijo v državnih skladiščih, odnosno od zakupcev prodaje na veliko. Pravico do prodaje lahko dobi vsakdo, ki za njo zaprosi pri upravi državnih monopolov.

Vsi monopolski prestopki, storjeni do 31. marca lanskega leta, se oproščajo kazni za zapore ali globe.

Ekstistenčni minimum, ki ni podvržen plačevanju davka, je povečan od 6000 na 12.000 Din.

Dohodnina se ukinja za davčno leto 1928. Pooblašča se finančni minister, da lahko ponovno sprejme pritožbe iz prejšnjega leta glede odmere dohodnine. Te pritožbe so proste takse.

Zadruge državnih uslužbencev, ustanovljene za grajenje stanovanjskih hiš, so oproščene taksi pri nakupu zemljišč in zgradb za vsakega člana po enkrat.

Oproščena so plačila taksi in davkov vsa posojila, ki jih bodo najela v inozemstvu ali v državi občine, srez in oblasti.

Državna trosarina na žarnice se bo pobirala po vatih in ne, kakor dosedaj, po svečah.

Gimnazije se imajo reducirati, v kolikor obstoji zadostno število kvalificiranih učiteljev, predpisane števila učencev iz dotičnega kraja, ki nimajo možnosti posejati drugih srednjih šol v bližini, prav tako se reducirajo gimnazije, za katere ne obstoje zadostne zgradbe in učila. V smislu tega merila se bodo popolne gimnazije reducirale postopoma na štiri razrede s pričetkom prihodnjega šolskega leta od 160 na 100, za drugo šolsko leto na 80, za tretje šolsko leto pa na 80. Meščanske šole se ne bodo uknile. O reduciranju in ukinitju gimnazij bo sklepal ministrski svet v sporazumu s finančnim odborom.

Prosvetni minister se pooblašča, da lahko na univerzah na predlog univerzitetnega sveta postavlja asistente - volonterje brez pravice do prejemkov.

Tri državna osrednja gledališča v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani dobe samo subvencije za kritje osebnih izdatkov, dočim morajo vse ostale izdatke pokriti iz svojih dohodkov. Finančni minister se pooblašča, da uredi vračanje pogodbenih obvez v državnih gledališčih v Ljubljani, v Zagrebu in v Beogradu.

Ministrski svet se pooblašča, da izpremeni in izpopolni zakon o orožništvu in orožniškem pokojniškem fondu.

Mestne občine, v katerih se nahaja državna policija, morajo plačevati gotov odstotek za njeno vzdrževanje. Višino tega odstotka bo odredil notranji minister s finančnim ministrom.

Minister narodnega zdravja mora pri določevanju pogojev za otvoritev novih lekarn upoštevati število prebivalcev na podlagi podatkov občine v času, ko se bo sklepalo o pogojih za otvoritev novih lekarn.

Vojni minister se pooblašča, da izpre-

meni stopnje vojnice in jo spravi v sklad s novim davčnim zakonom. Odmerna vojnice, v kolikor še ni vplačala, se bo plačala samo v višini 25 odstotkov.

Vsako podjetje ali posamezna oseba, ki izkorišča ali kvari državne ali samoupravne ceste, je dolžna plačevati odškodnino za vzdrževanje teh cest. Ta odškodnina se lahko daje v denarju ali v gradivu.

Minister za javna dela se pooblašča, da najame za dograditev novega poslojpa Narodne skupščine posojilo do 50.000.000 Din.

Nadalje se pooblašča minister za javna dela, da lahko daje brezplačno mostovne konstrukcije posameznim okrajem ali občinam, ki jih dobi iz Nemčije na račun reparacij.

Pooblašča se prometni minister, da nastavi za grajenje novih železnic 139 novih uradnikov in inženjerjev.

Posebni amandmaji določa gradnjo normalne železniške proge Beograd - Ripanj - Rezarevac - Topola - Mitrovica - Podgorica - Kotor - pristanišče v kotorskem zalivu.

Minister pošt in brzojava se pooblašča, da lahko uvede pogodbene pošte v vseh krajih, kjer še ne obstoje.

Društvo Jadranska straža je oproščeno plačevanja poštne takse.

Ministrstvo za šume in rudnike se pooblašča, da podvrže z odobritvijo ministrskega sveta vse dolgoročne pogodbe glede eksploatacije državnih šum z vsemi naknadnimi izpremembami, dopolnili in valorizaciji reviziji v pogledu načina in intenzivnosti sekanja, osiguranja uspešnega pogozdovanja, razmerja sortimenta, kalkulacije obinskih šumskih taksi in načina njihovega vplačila.

Izpremenjene so določbe o trgovskih in črtnih zbornicah, ki se redno daje v tri odelke: trgovinski, obrtni in industrijski. Po potrebi se lahko ustanove še posebni odelci.

Zbornice volijo predsednika in dva podpredsednika za dobo petih let, tako da so zastopniki za možnosti vsi odelci.

Kot sromadne osebe v smislu invalidskega zakona se smatrajo vse one, ki letno ne plačujejo skupno nad 20 Din ne srednjega davka na zemljišča, zgradbe, obrt, polje in kapital. Dohodnina s cenzusom 20 Din velja enako tedaj, kadar dohodki invalida niso potrjeni nobeni navadni davci: obliki. Zemljišča, odobljena slepmi vojnimi invalidi, so prosta vseh davkov in samoupravnih dajatev.

Ministrstvo socialne politike se pooblašča, da si lahko iz izseljeniškega fonda izposodi 6.000.000 Din za zgradbo poslojpa ministrstva socialne politike in narodnega zbiranja.

Pravico do rodbinske pokojnine imajo samo rodbine oni uslužbencev, ki so sklenili zakon pred svojim vstopom v državno službo ali tekom državne službe; rodbine uslužbencev, ki so sklenile zakon šele po upokojitvi, pa nimajo pravice do pokojnine. Izjemo tvorijo le slučaj, ako so njihove rodbine dosegle pravico pred uveljavljenjem tega zakona.

Odobri se vse upokojitve bivših oficirjev črnohorske vojske in uradnikov prejšnje kraljevine Črne gore.

Določen je kredit za upravno sodišče v Celju, ki se je nameravalo prvotno ukiniti.

Izpremenjena je uredba o ureditvi odnosov med novinarji in lastniki listov v določbah 7 in 8, ki se odsele glase: Ako novinar ni sklenil s lastnikom lista pogodbe, ki bi mu jamčila večje ugodnosti nego so one, ki mu jih daje uredba, potem veljajo predpisi uredb kot pogodba.

Minister narodnega zdravja mora pri določevanju pogojev za otvoritev novih lekarn upoštevati število prebivalcev na podlagi podatkov občine v času, ko se bo sklepalo o pogojih za otvoritev novih lekarn.

Vojni minister se pooblašča, da izpre-

Tek od Los Angelesa v Newyork

Amerika ima novo sportno senzacijo. Gre za tekovanje, kakršnega še ne pozna zgodovina. Tek na 5000 km! Od filmskega mesta Los Angeles do Newyorka! To originalno tekovanje je izmisliš znan ameriški menažer in spekulat Charles Pyle, ki je tudi pregovoril znano svetovno prvakinja v tenisu Suzano Lenglen, da je zapustila vrste amaterjev in odšla med profesionalce. In morda v Ameriki za noben sportni podvig, če izvzamemo Lindberghov polet in borbo med Dempseyem in Tunneyem, ni vladalo tako zanimanje, kakor za ta tek.

Prijavilo se je 1000 tekmovalcev iz vseh krajev sveta, startalo jih je pa samo 275, med njimi tudi slovití finski tekač Kolehmainen, ki je bil prvi na olimpijadi v Antwerpnu leta 1920 v maratonskem teku. Finac je že takoj spetokot pokazal, da bo med najresnejšimi konkurenti, kajti v prvih dveh etapah teka je prispel kot zmagovalac na cilj. Kot rečeno, se je za ta prekokontinentalni tek prijavilo 1000 tekmovalcev. Prijavnina je znašala 25 dolarjev, dočim je moral tudi vsakdo položiti kavičjo v znesku 100 dolarjev, ki mu bo po končanem tekmovalstvu vrnjena. Vsa tekmovalca je moral biti najkasneje do 12. februarja v Los Angelesu. Tu je bila zgrajena centrala za trening tekmovalcev, ki so bili obenem pod stalno zdravniško kontrolo. Če upoštevamo, da so bile razpisane zelo visoke nagrade in da znaša sama nagrada za prvega, ki prispe na cilj 25.000 dolarjev, potem je razumljivo, da se je za naporni tek prijavilo toliko tekmovalcev. Poleg tega so razpisale tudi različne trdnice za posamezne zmagovalce, ki prispejo v etapah prvi na cilj, razne nagrade v skupnem znesku 250.000 dolarjev.

Tekovanje se je že pričelo ob ogromnem zanimanju javnosti. Vso prireditelj vodi Pyle, ki je tekovanje zelo spretno organiziral. Vsa proga je pod strogo kontrolo in etapa, po kateri tečejo tekmovalci, je zastražena. Proge v tem primeru ne sme pasirati noben avtomobil, izvenzemski kontrolni si je v zvezi s provizijom. Prireditelj sam si je ogledal ogromen avtomobil, pravcati monstrum, ki je opremljen s spalnico, kopalnico, kuhinjo in pisarno. V tem avtomobilu, v katerem bo sledil tekmovalcem, bo stanoval devet tednov.

Tek se bo vršil v etapah. Tekmovalce vodi proga preko 12 držav, in sicer od kalifornijskih gričev preko puščav Aricone do Newyorka. Za prireditelj vlada v

--- Moda ---

Dva vzorca elegantnih večernih oblek najnovejše mode.

Amerikanizem moške mode

Iz svetovne vojne je Amerika črpa la samo korist in je danes radi svojega ugodnega gospodarskega položaja dejanski gospodar sveta. Zato je vpliv Amerike in amerikanizma opazati povsod in celo za moško modo, ki je bila poprej izključno domena Angležev in Francozov, je zdaj merodajna Amerika. Princip modernega in praktičnega Amerikanca je v glavnem porabi za toaleto in za oblačenje čim manj časa. Če na pr. Amerikanec potrebuje obleko, ker njegova ni več moderna, gre v kako veliko konfekcijsko, odnosno modno trgovino. Vprašajo ga, kaj želi in kmalu zapusti lahko lokal v obleki, kakršno je želel. Take modne trgovine v Ameriki imajo namreč že izgotovljene obleke v poljubni meri in velikosti, za vsako postavbo in v poljubnem vzorcu. Vse te obleke so izgotovljene po predpisih zadnje mode.

Moda ali kakor jo imenuje Amerikanec »style« je vsako sezono drugačna in ni ga v Ameriki konfektornarja, ki bi napravil drugačno obleko kot jo predpisuje moda, ne glede na ostali svet, kajti upoštevati je, da se je ameriška moda osamosvojila in da hodi svoja pota. Ameriška konfekcija izgotovljenih oblek je sicer tvorniško delo, je pa zelo dobra in jo je težko razlikovati od ročnega dela. Sicer vtis, ki ga napravi taka obleka, ni ba najboljši in človeku se zdi kot bi bila obleka stesana, kajti delu manjka individualnosti.

Američanu pa ni do individualnosti. Edino, kar zahteva, je »The last style« je nekako neoficijelno uniformiranje Amerikanov. Moda je namreč v Ameriki zelo muhasta. Če so bili n. pr. eno sezono moderni dolgi suknjiči, potem so drugo prav gotovo kratki. »Style« predpisuje v eni sezoni široka in visoka ramena, v drugi ozka in ohlapna, enkrat so rokavi dolgi, drugič zopet krajši, enkrat so v modni suknjiči s štirimi gumbi, drugič z dvema gumboma, enkrat ozke in kratke hlače, drugič široke in daljše.

Mihail Zoščenko:

Uradna komisija

To se ve, da vsi ljudje ne morejo živeti v prestolici. Mnogo je takih človečkov, ki živijo na postaji »Ribarna«.

Na taki postaji seveda ni mogoče zahtevati komforta, kakor ga imajo v prestolici. Tam ni nobenih veleimennih ulic, niti promenad. Čim stopiš s postaje, moraš gaziti blato ali prah do kolena. Če ga pa nočeš gaziti, lahko sediš vse življenje na postaji.

Neki naš znanec, star prebivalec »Ribarne« nekega dne ni mogel več vzdržati in je šel na izprehod. Bilo je zgodaj spomladi.

Tako je torej odšel iz čakalnice, kjer je stanoval že več tednov, in je stopal lepo po progi. Bilo je kot rečeno v zgodnji pomladi, v aprilu, tik pred Veliko nočjo.

Stopal je po progi, a sami veste, kako se po nji hodi. A vrhu vsega se je še tajalo in bilo je polno luž. Zanes se ti spak nogo v tako lužo in pazi moraš, da ne utoneš. Inu, pomlad. Narava se ogreva. Vse je mehko.

Tako je torej kolovratil naš znanec po progi. In ko je stopal tako zamišljeno, je začel o nečem sanjati. Saj je bila pomlad, ptičice so žvrgolele in v zraku je bilo nekaj poskočnega.

In tako naš znanec kolovratil in razmišljal: vam, ptičice, je lahko žvrgoleti, ko sedite tam gori na vejicah. Če bi pa morale gaziti blato tu doli, bi vas kmalu minilo veselje.

In ko je tako razmišljal o pomlad-

Zato so si obleke Amerikanov podobne kakor jajcu in baš te modnim detaljom posveča Amerikan največjo pažnjo. Deviza modernega Amerikanca je: Vsako sezono drugo modo in seveda ž njo tudi drugo obleko. Bog ne daj, da bi Amerikanu rekli, da njegova obleka ne odgovarja predpisom zadnje mode. Samo, da je »style«, če je pa to njemu v korist, ga prav malo zanima, še manj pa, če odgovarja njegovi telesni konstituciji!

Seveda so se ti nazori deloma že tudi uveljavili pri nas. Glavni amerikanizem moške mode pa je treba vsako sezono novih nabav. Povečanje konsumna, to je tudi amerikanizem mode!

Pariško družabno življenje

Prava sezona za elegantno pariško družbo se pričena že sredi marca. V januarju in v februarju se mude vsi bogati Parižani na rivijeri ali pa v gorskih krajih, kjer goje sport. Smučarji, sankarji, drsalki ne poznajo, vendar pa napravijo težke tisočake, ker hočejo na vsakem koraku pokazati, da imajo nekaj pod palcem. Glavno je, da se lahko svojim znancom pokažejo, da prežive v Parizu samo 2 ali 3 mesece v letu. Ta družba se je zdaj vrnila v Pariz, kjer se razvija najživahnejša sezona. Koniske dirke, velike dobrodelne čajanke, razkošne pojedine v nočnih lokalih in druge take prireditve so na dnevnem redu. Siromašnejši sloji se morajo v tem času zadovoljiti z izprehodi po Bulonjskem gozdu in po parkih, ob nedeljah pa z izleti v pariško okolico.

Oni, ki so ves dan zaposleni, se zberejo navadno opoldne vsaj za eno uro v kak veliki restavraciji sredi Pariza. Tam, kjer mora tudi žena služiti, se mude moške le malo doma in tudi prijateljev ne vabijo na dom. Zadovoljiti se morajo z družabnim obedom v dobri restavraciji. Tuji zahajajo v Parizu večinoma v prvovrstne nočne lokale, kamor siromašnejši domačini ne morejo, ker nimajo denarja. Prireditve, ki se pričenejo pred 9. uro, so navadno zelo slabo obiskane. Največji uspeh imajo

nem brstenju in ptičjem petju, mu je naenkrat zaneslo nogo v stran. Štrbunk in bil je v grabnu. Do kolena se je pogreznil v vodo.

S težavo je potegnil nogo iz blata in prebledel. Še dobro, si je mislil, da ni tu blizu kake gospodične. Ta bi bila lepa. Nogo je imel blatno do kolena. Voda mu je curljala izpod hlač. In ko je vlekel nesrečno nogo iz grabna, se mu je odvezal trak pri spodnjih hlačah in visel je izpod nogavic. A ta čevlji, kakor da že dve leti ni bil osnažen. Skratka — ostudno.

In razkačil se je na vso moč naš znanec.

— No, to je pa že od sile! Take globoke jame, polne vode in blata, pa kar na progi, na državnih prometnih progah. Ni čuda, da pragi gnijo in da državo imetje propada. A ljudje naj takole kar na lepem ob državnih železnici tonejo? Le čakaj, jaz jim že napišem!

Prišel je naš znanec domov in sezul premočne čevlje. In čim jih je sezul, se je lotil pisanja.

Napisal je kratko, zato pa tem bolj zasoljeno poročilo in ga poslal v »Krasno Gazeto«.

Tako in tako, da je ta zadeva, naš izprehod s postaje »Ribarna« po progi državne železnice bi bil skoro utonil v blatu itd., in pa da tam ne sme gniti državno imetje in pragi in vse drugo.

Poročilo je bilo objavljeno koncem aprila.

Nadaljni dogodki so se vrstili z uradno naglico.

A vendar, predno so poročilce prečitali na merodajnih mestih, predno so

gledališča, kjer se pričenejo predstave o polnoči.

Največ zabave in razvedrila pa nudi Parižanom ob tem času umetna plaža. To je velik morski bazen, kjer nadomestujejo ultravijoletni žarki solnčne in kjer se počutijo dame in gospodje v kopalnih oblekah kakor na morski obali. Pomladna moda je izmed vseh sezon najvažnejša in zato ji posvečajo mnogo pozornosti ne le v modnih salonih, marveč tudi v družbi. Na plesu ali na čajanki se ne sliši več petje, niti recitacije. Skoraj povsod prireja manjše ali večje revije novih pomladnih modelov, ki jih ogleduje občinstvo z največjim zanimanjem. Se lani pozimi so se zbirali Parižani skoraj izključno na čajankah, kjer so pili večinoma čaj. Letos je pa v modi liker. Še bolj pa tako zvani koktail. Koktailova epidemija je preplavila ves Pariz. Mešanje likerjev je postalo cela veda in nekatere dame se spoznajo v tem bolje, nego vsak kemik.

O dobrem krojaču

Prislovica, da obleka naredi človeka, je stara. Ni pa treba, da je človek gizdavo in razkošno obločen. Ne! Obleka je lahko priprosta, magari iz cenega blaga, samo da je dobro narejena. To je poglavje zase in v to poglavje spada vprašanje krojača. Od krojača zavisijo vse, on je odgovoren za obleko, ki jo nosite. Krojač je lahko dober ali slab, seveda bo pa vsak pameten človek, ki količkar gleda na modo in šik stremel za tem, da daje svoje obleke v delo krojaču, ki je na glasu kot dober mojster. Dober krojač mora imeti več lastnosti. Prvič mora imeti fin in dober okus, biti pa mora obenem svetovalec svojega klijenta.

Prvovrstne obleke

moderne in elegantne

za gospode

izdeluje modni atelje

Josip Ježek

LJUBLJANA, Selenburgova 6-1

vse dobro premislili in pretehtali, predno so sestavili in poslali na kraj nezgode pristojno komisijo — je minilo nekaj časa. Minilo je — 14 let!

Ni bilo sicer polnih 14 let. Recimo, da je minilo 14 mesecev, pa se ne bomo nič zmotili. Toda prosim vas, živimo v tako burni, prehodni dobi, v kateri se računa vsak dan za mesec, vsak mesec za leto.

Skratka, nekako čez 14 mesecev po tragičnem dogodku, začetkom junija prihodnjega leta je prispela nekega lepega dne na postajo »Ribarna« uradna komisija, da preišče progo.

Bil je vroč dan. Komisija pride in vidi — nikjer nobene vode! Nasprotno, proga je vsa izsušena, polna prahu. In vroče je kakor v Sahari. Pragi na progi ne gnijo. Izkazalo se je, da je bilo v »Krasni Gazeti« objavljeno poročilo izmišljeno.

In bridko se je storilo pri srcu uradni komisiji. — Glej, si je mislila, kako nezavedno je naše ljudstvo, kako laže in zabavlja na državne železnice in sploh na državne organe.

In komisija se je vrnila, od koder je prišla.

Še isti mesec pa je izšel v »Krasni Gazeti« uradni popravek gnusne klevete. Uradna komisija da je ugotovila, da gre za grdo laž in izmišljotino. Na postaji »Ribarna« da sploh ni nobene vode, niti v steklenici v bifeju da je ni.

A v prometnem komisariatu so še zdaj trdno prepričani, da je naš znanec nesramno lagal.

Kar naj bodo prepričani, Resnica je samo ena, a resnica je večna. Zivela uradna komisija!

Razumna uporaba.

Če želite „RADION“ popolnoma izkoristiti, pazite, kako ga uporabljate. — Ne pozabite na prvo pravilo:

„RADION“ je treba v mrzli vodi raztopiti.

Le tako razvija „RADION“ vso svojo moč in pere zares „sam“.

To pravilo je sicer enostavno, toda ravno zato ne smete pozabiti.

„Radion“ v mrzli vodi raztopi!

Krojač mora svojemu klijentu svetovati, kaj mu pristaja, katera barva se prilaga njegovemu obrazu in kakšna fazona je primerna zanj, svetovati mu pa tudi mora, kako naj se obleče ob različnih prilikah in letnih časih. Če krojač tega ne ve svetovati, potem prav gotovo ni dober mojster.

Moda za gospode morda še ni bila nikdar tako na višku, kakor zdaj in zato velja za znak zaostalosti, če si gospod ne da krojiti obleke, ki ne odgovarja modnim intencijam. Ne kapricam in ekstravagancam mode, kajti pretirano moderna obleka je ravno tako smešna kakor ona, ki jo je napravil in »zafušal« kak sušmar. Krojač, ki mu daste v delo svoje blago, mora biti vreden vašega zaupanja. Umeri naj vam obleko, ki odgovarja vaši konstituciji in vašemu obrazu. Boljše je tudi riskirati nekoliko več za dobrega krojača, kot pa, da vam krojač-sušmar, ki sicer dela poceni, pokvari vso obleko in vas napravi nemogočega za družbo in za javnost.

Vzgoja dece

Vzgoja dece ni bila nikoli lahka, toda tako težka, kakor je zdaj, menda še nikoli ni bila. Svetovna vojna in temeljite izpremembe v političnem in socialnem življenju so vplivale tudi na vzgojo mladega pokolenja. Kakor so po katastrofalnem potresu razdejane in uničene vse gmojne dobrine, tako uničijo vojne in revolucije stare moralne temelje in opore. Dokler se ti temelji ne obnovijo, ne bo nobene prave meje med dobrim in zlom. To mejo tvori zakon. Zakoni so se delili vsaj prej na božje in človeške. Božji zakoni so bili od stoletja do stoletja neizpremenljivi. Zdaj pa prevladuje naziranje, da božjega zakona sploh ni, marveč lahko govorimo samo o človeških zakonih, ki se pa menjajo tako, kakor je prikladno ljudem. Človeški zakon je torej relativen. In v tem tiči vse zlo, ki ga čutijo zlasti starši in učitelji.

Starejši ljudje žive še po starih načelih in tradicijah, dočim jih mladina sploh ne pozna ali pa noče priznati. Mladina z redkimi izjemami sploh ne ve, kaj je dobro, kaj slabo, kaj pošteno in kaj nepošteno. Poleg tega tudi zakonov nihče ne vzame tako resno, kakor v starih časih. Ljudje so se navadili med vojno zakone kršiti, kar ni čuda, kajti ministri so izdajali tako bedaste in nemogoče odredbe, da jih nihče ni mogel izpolnjevati.

Starši in učitelji čutijo tudi vse posledice prevrata, ki je omajal vse avtoritete. Gesla o enakopravnosti se aplicirajo tudi na razmerje med starši in otroci. Mladina ima najraje take učitelje in roditelje, ki ji dovolijo početi vse, kar hoče. Vsi roditelji in pedagogi tamajo, da jih mladina ne uboga in da sami ne vedo, kako bi prišli do primerne avtoritete. To se da doseči s tem, da vzgajamo mladino strogo in da jo po potrebi tudi kaznujemo. Mladina se mora naučiti ubogati, kajti drugače v življenju ne bo znala zapovedati drugim. Kardinalna napaka moderne vzgoje je v tem, da se uveljavljajo napačno tolmачena gesla o enakopravnosti in svobodi tudi pri vzgoji. Mladina je seveda navdušena, da lahko počenja kar hoče, toda vsi vemo, da je mladost norost in da deca z redkimi izjemami zabrede na kriva pota, če ima proste roke.

Matere ovira pri vzgoji tudi dejstvo, da se šola in rodbina v svojih nazorih čisto ne strinjata. Moralka se ravna po političnih principih, ki jih vtepajo mladini v glavo v šoli in doma. V šoli sliši mladina eno, doma pa drugo tako, da ne ve, komu naj verjame. Nasled pride do zaključka, da ne kaže nikomur verjeti. Tako duševno stanje so nazivali pedagogi pred 50 leti nihilizem, ki je bil razširjen med ruskimi socialnimi revolucionarji. Zdal straši ta pojav po vsem svetu in celo med

mladino. Matere so v borbi s tem zlom brez moči. Mnoge se tudi ne brigajo dosti za svojo dečo, ker imajo preveč drugih skrbi. V rodbinah, kjer morata oče in mati skrbeti za vsakdanji kruh, je deca navadno najbolj zanemarjena. Dobra vzgoja mladine je zelo težka. To je naloga, ki gre človeku na živce in ki trga včasih tudi srce. Treba je mnogo energije in vztrajnosti. Kdor se iz tega boja strahopetno umakne, mu zraste deca čez glavo tako, da ne ve, kaj bi z njo počel.

Humoristični kofiček

Habsburška.

Ko se je cesar Franc Jožef postaral in so mu opešale oči, si je kupil očala. Toda kakor vsi stari ljudje, tako je bil tudi cesar pozabljen in očala so bila povsod, samo na allerhöchstem nosu ne. Ves dvor je moral iskati cesarjeva očala in nastalo je pravilo, da je dobil dotični, ki jih je našel, visoko odklikovanje. Nekoč so imeli v Schönbrunn visokega gosta in ko so iskali v njegovi navzočnosti cesarjeva očala, je gost vprašal dvornega maršala:

— Zakaj si pa Njegovo Veličanstvo ne nabavi vsaj enih rezervnih očal?

Dvorni maršal je prebledel in začel:

— Kriz božji, še tega bi bilo treba! Saj bi ne imeli na dvoru nobenega dela, če ne bi iskali cesarjevih očal.

Moderni zaljublenci.

— Tako vendar ne gre, dragec moj. Kazalo bi obvestiti o najinem razmerju mojega očeta. Kaj praviš, kako bi to storila? Mislim, da bi bilo najbolje, da mi pišem.

— Le piši mu, samo anonimno.

Smola.

— Jaz imam posebno smolo z moškimi, — je dejala neka lepotica. — Komaj me ta ali oni teden dni pozna, pa že ne zna spraviti iz sebe nič drugega, nego obrabljeno frazo: »Ljubim vas!«

— Jaz imam pa še večjo smolo. Meni pravi vsak moški to že tretji dan, toda čez teden dni ga ni več na spregled.

Dobri dovtipi.

Prvi humorist: Ali čitaš svoje dovtipe ženi?

Drugi humorist: Da, in če se ne smeje, vem, da so dobri!

Moderna hčerka.

— Papa, denarja potrebujem za svojega ljubčka.

— Tako? Saj sploh ne vem, drago dete, da si zaročena.

— Za boga papa, kaj res ne čitaš novin?

Stavka.

Prvi delavec: Ali vsi stavkajo?

Drugi delavec: Zakaj pa stavkajo?

— Za krajše ure.

— Veliko sreče jim želim. Saj sem vedno dejal, da je 60 minut na uro preveč.

Povišanje plače.

Pri nekem podjetju je nameščenece prosil, naj mu povišajo plačo za 100 Din. Takoj drugi dan mu je šef nakazal povišek in ko ga je srečal, ga je potepal po rami, rekoč: Upam, da ste zdaj zadovoljni, da sem vam primaknil dva stotaka?

— Dva stotaka? — se je začudil nameščenece, — saj sem dobil samo enega.

— Kaj še? Dva ste dobili. Kaj ne poznate pregovora, ki pravi, da dvakrat da, kdor hitro da.

Lepo darilo.

Zena je hotela razveseliti svojega moža z originalnim darilom. Dala se je je slikati.

— No, kaj porečeš na to? — je vprašala in odvila pred njim sliko. — Kakor živa sem, kajne?

— Zares... te oči, ta smehljaj... ti lasje... divna slika. Povej mi no, kdo te je?

Ženevska panorama

Nekaj tipov iz sveta Društva narodov. — Zakaj so poslali Madžari v Ženevo grofa Apponyja.

Predsednik Urrutia je iz Kolumbije. Svet Društva narodov ima na vsakem zasedanju drugega predsednika. V decembru je predsedoval Kitajec Čen Lo, zadnjemu zasedanju pa Urrutia. To je mož markantnega, podolgovatega, zelo zagorelega obraza in bistrih oči, iz katerih odseva nekaj posebnega. V njegovih žilah teče namreč indijanska kri. Pogled starega profesorja Urrutia je pogled Indijanca s perjem na glavi in z roko nad očmi. Urrutia je na svoje indijansko poreklo zelo ponosen.

Čen Lo je mršav Kitajec v najboljših letih. Kite ne nosi. Lase ima že nekoliko sive in ker je kratkoviden, mora nositi očala. Ko je pretekli četrtek govoril Appony o vprašanju optantov, ga je mršavi Kitajec neprestano gledal. V Ženevi se govori, da je Čen Lo najbogatejši član sveta Društva narodov. Njegovo bogastvo je baže ogromno. Sicer pa ni čuda, da je bogat, kajti vsi kitajski diplomati morajo biti bogati, sicer bi ne mogli ostati v diplomatski službi. Kitajska vlada v Pekingu ne pošila svojim diplomatom že 10 let niti vinarja. Morala Peking nima denarja, ali ga pa noče dati, češ, da si ga lahko diplomati na drug način pridobijo. Če pa dobi kitajski diplomat slučajno kak tisočak iz državne blagajne, ga hitro zapravi, kajti pot od Pekinga do Pariza ali Berlina je zelo dolga. Po pošti prihajajo samo dolgi svežnji papirja s krasnimi črkami, v katerih pošila vlada diplomatom svoj blagoslov. Čen Lo si pa s skopostjo svoje vlade ne beli glave, ker ima baže toliko zlata, da bi odtehtal z njim 10 svojih mršavih postav.

Kraj Čen Lo sedi majhen Japonec s tako veliko plešo, da si človek težko misli, kako more imeti tako majhen možiček tako ogromno plešo. To je gospod Adachi, tudi poslanik v Parizu. Mož nastopa zelo dostojanstveno, ker spada k petim zastopnikom veselil. V njem je dobila žolta rasa od časov Džingishana prvega zastopnika, ki igra odločilno vlogo v zgodovini evropskih držav. Adachi se je zelo agilno udeleževal mirovnih pogajanj in pozneje vseh sporov,

ki so nastali med malimi evropskimi državami. Sedi kraj Chamberlaina in če se Angležev govor preveč zavleče, potegne iz žepa pipo in jo prižge. Chamberlain si takoj prižge cigareto. Menda je Japonec tobak preoster.

Četrta tipična figura v svetu Društva narodov je Chamberlain. Od daleč se zdi mladosten in svež, če ga pa pogledamo od blizu, vidimo, da je že prileten. Koža na njegovem obrazu, ki se zdi od daleč zelo bela, je rjava in pokrita z drobnimi izpuščaji. Velik užitek je videti tega moža. Čigar glava je baš zdaj polna skrbi za Egipt, Indijo in vso ogromno angleško državo. Nosi vedno črn žaket, progaste sive hlače, nizek ovratnik in črno kravato. Znameniti monokel mu visi na črnem traku.

Najmlajši med člani sveta je zastopnik Finske Prokop. Mož je suh, lep, raščen, gladko obrit. Kraj njega sedi impozanten star gospod z belo brado. To je zastopnik Kanade. Prokop je zelo agilen. On je bil član odbora trojice, ki je moral predložiti svetu Društva narodov poročilo o monostrski aferi. Od kar mu je bila poverjena ta naloga, je nosil s seboj vedno polno aktovko in je pridno proučeval dokumente. Na zasedanju kadi cigareto za cigareto in zdi se, da se zelo dolgočasi.

Appony govori. Mož je zelo star in suh. Njegov bariton je močno peša. Govori zelo lepo francosko, toda vsebina njegovega govora ne more ogreti poslušalcev. Da je mož res star in da spada že v arhiv, priča dejstvo, da je začel svoj politično kariero v času, ko je bila Evropa še pod vplivom Metternichove svete alijanse. Njegova junaška doba spada v Bismarckove čase. Madžari so ga poslali v Ženevo, da bi kumuliral kapital iz svoje starosti, svojega baritona in imena, ker mislijo, da lahko osebnostne simpatije nadomestijo pravico in pravičnost. Med zastopniki mladih agilnih narodov spominja ta starec na prikazen z onega sveta. Appony se je aktivno udeleževal politike, ko na Japonskem še nihče ni nosil obleke evropskega kroja.

Lisztova sreča v ljubezni

Znamenitega skladatelja so ženske tako ljubile, da se jih ni mogel otresti. — Mnogo žene so zapustile moške in otroke ter živele z Lisztom v divjem zakonu.

— Obdajati vas morajo žene vseh vrst, kakor je orkester sestavljen iz raznih instrumentov. — Je dejala neka ljubica slavnemu skladatelju Francu Lisztu, avtorju Ogrskih rapsodij in drugih znamenitih skladb. Liszt so oboževale ženske vseh narodnosti od zgodnje mladosti do visoke starosti. O njegovih romanjih je govorila vsa Evropa. Značilno za Lisztovo ljubavno razmerja je bilo, da so trajala nekatera 10 do 15 let, pa so vendar zaključila razmeroma gladko ali pa celo tako, da je našel skladatelj pozneje v svojih ljubicah iskrene prijateljice. Žene so zapuščale svoje moške, deco in rodbino, da so šle z njim, on je pa sprejemal njihovo ljubezen tako, kakor so mu in nudile.

Prvi se je Liszt zaljubil, ko je bil star 17 let. Grof de Saint - Ciriq ga je prosil, naj poučuje njegovo hčerko. Liszt je prišel v polni paradi in odvedel so ga v salon, kamor je prišla kmalu lepa, vitka 17-letna Karolina. Liszt se je takoj zagledal v niene plave oči. Tudi Karolina se je kmalu zaljubila, toda roditelji so jo prisilili, da se je poročila z grofom d' Arxaux. Ta udarec je Liszt zelo težko prebolel. Zaklenil se je v svoje stanovanje in več dni ni hotel jesti. Naposled se je prijateljem posrečilo pregovoriti ga, da se je vrnil h glasbi, kar ga je pomirilo. Čez 16 let se je

znova sestal s Karolino, ki mu je zatrjevala, da je ves čas mislila nanj. Kmalu po tem srečanju je prva Lisztova ljubezen umrla.

Kot 18-letni mladenič se je seznanil Liszt z Marijo d' Augolt. 28-letno hčerko grofa de Flavigny in ženo grofa d' Augolt, ki je bil 20 let starejši od žene. Grofica je zapustila grofa in svoje tri otroke in postala Lisztova ljubica. Istočasno je imel Liszt še drugo ljubico in sicer Georgino Sand, ki se je na morala umakniti mladi grofici. V Parizu je nastal iz tega velik škandal. Liszt je imel z grofico tri otroke, toda čez nekaj let sta se ločila. Marija ni mogla razumeti, da ljubezen ne sme vezati umetnika. Liszt pa ni vedel, da lahko užaljeni ponos v ženi ubije ljubezen. Prinovdujejo, da je bil Liszt zelo dovteten za lepe obraze. V vsakem obrazu je videl odsev duše. Pač pa mu je bilo zelo neljubo, da so mu ženske poljubljale roko in nosile v medaljoni njegovo sliko. Neka dama je nosila s seboj celo stekleničico čaja, ki je ostal Lisztu na neki čajanki. Druge žene so bile navdušene za njegovo pipo in Liszt je moral kupiti nabiro novih pip, ker so jih žene jemale za spomin.

Pozneje se je Liszt zaljubil v 75-letno Bettino von Armin, ki je živel v Berlinu in obujala spomine na svojo bujno

preteklost. Ta dama, ki je igrala važno vlogo tudi v Goethejevem in Beethovem življenju, je bila zelo inteligentna in Liszt je po cele dneve kramljal z njo. Nji na ljubo je zapustil tako talentirano in lepo nemško izralko Charlotte de Hagm.

Naslednja ljubica slavnega skladatelja je bila znamenita pesalka Lola Montecsova, hči irskega očeta in andaluske matere. Liszt ji je dovolil, da mu je dvorila, toda njen temperament ga je tako oviral pri delu, da je sklenil pobežati. Poravnal je v hotelu račun in odpotoval, ne da bi povedal, kam. Svojo ljubico je zaklenil v sobo. Celih 12 ur je v sobi besnela in andaluske zabila je vse, kar se je dalo. Liszt je že vnaprej vedel, kaj se bo zgodilo po njegovem odhodu in zato plačal razbiti opremo že pred odhodom.

Tej vročerni ljubici je sledila princesa Karolina Sayn Wittgensteinovala. To je bila mlada žena orientalskega tipa in tatarskih oči, katerih skladatelj vse življenje ni mogel pozabiti. Kadila je cigare in govorila francosko tako gladko, kakor rojena Francozinja. Imela je 10-letno hčerko, ki jo je zelo ljubila, in moža, ruskega častnika, s katerim pa ni živel skupa. Lisztovo ljubavno razmerje z njo je trajalo 15 let. Princesa je odpotovala v Rim, da bi izprosil od papeža ločitev od prvega moža. Toda njeni prošnji ni bilo ugodeno in tako sta živela v divjem zakonu. Sicer pa to niti Lisztu niti princesi ni motilo.

Kot 52-letni mož se je Liszt naveličal žensk in hotel se je umakniti v samostan. Odpotoval je v Rim, kjer je res stopil v samostan. Pa tudi tu mu ženske niso dale miru. Njegova učenka grofica Janina se je blazno zaljubila vanj in ga je povsod preganjala. Preoblekla se je v mladeniča in prišla v njegovo hišo, kjer je ostala 3 mesece. Toda Liszt je čutil, da se mu kri ohlaja. Pobegnil je v Budimpešto. Zaljubljena grofica je odpotovala takoj za njim in mu javno zagrozila, da ustreli njega in sebe, če jo zapusti. Končno se je skladatelj posrečilo, pomiriti vročernvo ljubico, ki se je sprijaznila s svojo usodo. Liszt se je vrnil v samostan, iz katerega je prišel samo še enkrat, da nastopi na svojem zadnjem koncertu v Parizu, kjer je dosegel ogromen uspeh. Ko se je vrnil iz Pariza, je našel doma pismo, v katerem mu neka Ossiana piše, da ga ljubi bolni neko katerakoli Parizanka in da brez nje ne more živeti.

Pustolovščine francoskega duhovnika

Tip pravega pustolovca je abbe Thauby iz Nantesa. Vojna je dohitela tega duhovnika kot profesorja na koleji Ancenis. L. 1917. so ga poslali k francoski armadi v orient, kjer je pa l. 1919. brez sledu izginil. Pojavil se je šele l. 1926. in sicer kot ujetnik v Odesi. Izgnan je bil baže v Sibirijo. Toda to poglavje njegovega burnega življenja ni uradno dognano in ni izključeno, da mož v Sibiriji sploh ni bil. Leta 1926. se je nenadoma vrnil v Francijo. Njegova mati je dobila kratko brzojavko iz Pariza, v kateri jo sin obvešča, da je pribežal nazaj v Francijo.

Drugi dan sta čakali mati in sestra na nantskem kolodvoru in ko je prišel vlak, sta zagledali moža, ki ni bil nič podooben sinu oziroma bratu. Pol drugo leto je ostal Thauby pri svoji materi, pozneje je pa dobil službo pri nekem bogatem meščanu kot domači učitelj. Preselil se je v njegov grad, toda škof je nekega dne zvedel, da Thauby nima pravice nastopati kot katoliški duhovnik, ker je prestopil v Bukarešti v luteransko vero. A to še ni bilo vse. Abbe Thauby je zahrepenel po domačem ognjišču in oženil se je z lepo Rumunko, s katero je imel dva otroke. Škof je poklical podjetnega duhovnika k sebi in mu zapovedal, naj odide takoj v samostan, kjer bo delal pokoro za svoje grehe. Thauby se je navidez res kesal in izjavil je rodbini,

kjer je bil za domačega učitelja, da se mora po škofovem naročilu umakniti v samostan.

Toda pred svojim odhodom je smuknil neopaženo v pisarno bogatega meščana in mu ukradel 12.000 frankov iz blagajne. S tem denarjem se je odpeljal v Pariz, kjer je hotel nadaljevati svoje pustolovščine. Toda policija ga je kmalu izsledila in privedla nazaj v Nantes.

Kraljičin mikado

Tudi kraljice so podvržene modnim novotarijam. O tem se je prepričala 18-letna siamska pesalka Nagsae Baen Ruangnond, v katero se je zaljubil kambodžski kralj Manivongs. Njegovo Velikanstvo je spoznalo pesalko med gledališko predstavo v Batangbangu v Kambodži. Bil je tako očaran, da jo je povabil z materjo v avdienco. Mati je znala uveljaviti vso spretnost gledaliških mamic in avdiencia se je zaključila s tem, da je kralji zaslužil lepo pesalko, ki je postala kraljica.

Toda njena sreča ni bila popolna. Nagsae nosi lase ostrižene po siamski modi tako, kakor moški. V Kambodži pa nosijo dame še krašje lase. In tako je nastalo vprašanje, ali naj nosi kraljica siamsko ali kambodžsko frizuro. Po dolgem preprkanju je bil dosežen kompromis. Zadnjega februarja so svečano sežgali truplo bivšega kralja Sisuvata, ki je umrl v avgustu lanskega leta. Za to svečanost so se dale ostrižiti vse dvorne dame v znak žalovanja »na balin«. Tudi Nagsae se je dala ostrižiti in ko ji zrastle lase, bo nosila kambodžsko frizuro. Izgubila je sicer lase, zato je pa ohranila svoje dostojanstvo.

Zubkov izgnan iz Nemčije

Famozni Zubkov je torej doigral! Iz Nemčije prihaja namreč vest, da je vladni predsednik v Kölnu izdal ukaz, da Aleksandra Zubkova, moža princeše Schaumburg-Lippe izžene kot nadležnega tujca iz Nemčije in da se ne sme več vrniti v Nemčijo. Dekret o izgonu Zubkova je prejel te dni višji župan v Bonn, kjer bivata, oziroma kjer sta bila nastanjena zakonca Zubkov. Samoočebni je umevno, da princesi ni treba zapustiti Nemčije, dasiravno ni več tja pristojna. Sicer je pa tudi res, da princesa ni zakrivila nič hudega. Sovražniki Zubkova in princese torej triumfirajo. In teh ni bilo malo. Večina nemške aristokracije je bila princesi sovražna in nikakor ni mogla ali hotela razumeti, da se je princesa poročila z možem, po čigar žilah ni tekla modra kri... Najbolj bodo pa menda tega veselili Hohenzollernci, katerim je bil mladi Rus tru v peti.

Berlinski listi tudi poročajo, da Zubkov ni čakal, da ga policija izžene, marveč je sam poprej zapustil Nemčijo. Zadnje čase je bil baže duševno in telesno popolnoma strit. Krenil je baže v Afriko in se že nahajal v Kongu, kjer ima sorodnike, ki so Švedi. Princesa ostane v Bonn, kjer bo točila solze za izgubljeno srečo in uničenimi ideali. Je pač hudo, če se star panj vname.

Židje v Rusiji

Povodom velikih svečanosti, ki so se vršile ob 10-letnici sovjetske republike, so se vsi inozemski gostje čudili, da je v Moskvi v vseh uradih toliko židov. Ta polav se ne da tako lahko pojasniti, ker je v zvezi s problemom židov v svetovnem obsegu. Pred revolucijo so smeli bivati v Moskvi samo privilegirani židje, bogati trgovci, industrijanci, dočim je zdaj bivanje v prestolnici dovoljeno vsem židom brez izjeme. Med revolucijo so morali mnogi Rusi zapustiti državno službo in njihova mesta so zdaj zasedli židje. Toda število židov v Rusiji ni tako veliko, da bi odgovarjalo številu židovskih uradnikov v državni službi.

Po ljudskem štetju iz l. 1926. znaša število židov v Rusiji 2.483.000. Od teh je v Ukrajini 1.574.000, v Belorusiji

407.000, v drugih pokrajinah pa 502.000. Število židov se je v Rusiji zadnja leta nekoliko pomnožilo. Od celokupnega prebivalstva Rusije odpade na žide 1.7. Največ židov je razmeroma v Belorusiji, kjer jih odpade na 100 prebivalcev 8. V Ukrajini znaša odstotek židovskega prebivalstva 5.4. na Krimu 3.6, v petrogradski guberniji 3.2, v moskovski 3.1. Najmanj židov je v Sibiriji in na Kavkazu. V Moskvi odpade na 100 Rusov 8 židov. Vseh židov je v Moskvi nad 200.000.

Ze pred revolucijo so bili v Rusiji kraji, kjer je prevladovalo židovsko prebivalstvo. Mesto Berdčev je bilo pa znano kot izrazito židovsko. Tu ni bilo nobenega Rusa. In zdaj pripovedujejo, da je prišel nek star žid k Stalinu in mu izročil velik star ključ, podoban ključu od mestnih vrat. Stalin je začuden ogledoval ključ in ker ni mogel uginiti, kaj bi pomenil, mu je žid pojasnil, da je prinesel ključ iz Berdčeva. Izjavil je, da je zadnji žid, ki je zapustil mesto Berdčev in da prinaša ključ od mestnih vrat Stalinu kot glavnemu predstavniku sovjetske vlade.

Neprijeten položaj pariškega odvetnika

Neki pariški odvetnik je prišel nedavno od dela izmučen domov. Bil je samec in ker tudi postrežnice ni bilo doma, je šel v kopalnico in si pripravil toplo kopel. Zadovoljen se je zleknil v kad. Iz prijetnega razpoloženja in zamaknenosti ga je nenadoma predrnil rezek signal domačega zvonca. Odvetnik je robato zaklel, mislil si je pa »piš me v uh« in se ni gnil iz kadi. Zvonček je kmalu utihnil. Za minuto kasneje se je oglasil telefon, toda odvetnik se ni gnil. V prijetni kopeli se ni zmenil za telefon. Končno je tudi telefon utihnil.

Nenadoma je pa nastal na hodniku velik hrušč. Odvetnik je naglo šinil iz kadi, se za silo ogrnil s pripravljeno ruho in stopil na hodnik. Presenečen je obstal. Na hodniku je opazil nekega potepuha, ki je motril vso okolico in očividno sondiral teren za kak podvig. Toda odvetnik ni bil strahopetec. Junaško je navalil na potepuha, ki je pa napad prav tako junaško pariral in je odvetnika sunil v trebuh, da se je za hip kar opotekel. Lopov jo je nato ubral po stopnicah na ulico, odvetnik pa za njim.

Čim se je pojavil na ulici, se je vlomilec okrenil in glasno je zaklical: »Na pomoč, norec me preganja!« In pasant, ki so videli napol nagega moža v rjuhi drveti po cesti, so mu zastavili pot in ga kljub temu, da se jih je srdito otepal, obvladali in zavlekli nazaj v vežo. Tu ga je spoznal vratar, toda odvetnik od jeze in od mraza ni mogel spregovoriti besedice. Ko si je končno nekoliko opomogel, je vlomilec že davno odnesel pete. In tudi s kopeljo ni bilo nič, ker se je medtem pošteno ohladila. Edini dobiček, ki ga je imel odvetnik, je bil ta, da je ujel pošten nahod.

Kitajci ugrabili poljsko študentko

V Parizu je že več let študirala mlada in lepa poljska dijakinja Debora Kaufman. Debora je bila slušateljica pariške Sorbone; ker pa je bila revna, se je večinoma preživljala s poučevanjem drugih dijakov. Pred čnevi je lepa Debora brez sledu izginila. Sprva je prevladovalo mnenje, da je dijakinja izvršila samomor, toda policija je dognala, da je bila Kaufmanova zadnje čase često v družbi kitajskih dijakov. Debora se je namreč nedavno seznanila z nekim bogatim Kitajcem, ki jo je uvedel v družbo kitajskih študentov. Policija sumi, da so študentko ugrabili Kitajci. Uvedla je strogo preiskavo, ki je pa ostalo do sedaj brezuspešna.

T. Tasin:

Ženitovanjsko potovanje

Vlak je oddrpal s postaje in ju odpeljal iz kroga mamic, papanov, svačkov, stričkov in tetk. Pred njima je ležala zlata svoboda in velika sreča ljubezni. To je bilo njuno ženitovanjsko potovanje. Sedela sta v kupeju I. razreda. On ji je stisnil ročico in ji gledal zaljubljeno v oči.

— Vera, — je vzdihnil, — ti si moja srca, moje sonce, moje vse!

— Čakaj no, srček, — se je branila, — ne bodi tako nestrpen. Saj se nama nikamor ne mudi. Raje mi dai onaj velik kovček.

Ustregel je njeni želji. Nervozno je odprla kovček in začela brskati po njem.

— Kaj pa iščeš? — je vprašal ves v skrbeh.

— Bel prtič sem vzela na pot. Tu v vagonu je vse tako umazano.

Naposled je našla prtič. Vstala je in se ozrla po kupeju.

— Ne več, kam sem položila zaponke? — je vprašala nestrpnega moža.

— Prtič je treba pripeti.

sem nabral prahu na suknjič, ko sem jemal kovček doli.

— Vidiš, in tako se nasloniš z glavo na mojo ramo.

Komaj jo je potolažil, potem jo je pa znova objel in strastno poljubil.

— Vera, žena moja, kako te ljubim!

— Saša, za božjo voljo, pusti me. Planil je pokonci.

— Kaj ti pa je, dušica?

— Saša, kako se moreš naslanjati tu. Bogve kdo vse se je že naslanjati tu.

Instinktivno je umaknil roko in ona je čutila, da mu gre to na živce.

— Srček, — mu je prigovarjala, — ali se jejiš? Bože moj, kako si neumen. Niti pojma nimaš o higijeni. Le pomisli. Na ta pliš se je morda naslanjati jetečen potnik. V tem primeru so ostali tu bacili. Veš, kaj so bacili?

In spustila je dolgo predavanje. Možu se je zdelo, da je njeno predavanje polno bacilov.

Vlak se je ustavil na postaji.

— Limonada, pivo, sendviči — je kričal kolodvorski natakari. Saša je stopil k oknu.

— Daj vrček piva! — je zaklical skozi okno. Potem se je obrnil in vprašal svojo mlado ženo:

— Dušica, hočeš vrček piva? Belega ali črnega?

— Kaj noriš? — je vprašala nervozno.

— Jaz da bi pila iz vrčka, iz katerega so pili pred menoj drugi? Tu

di ti bi ne smel piti piva.

— Če sem pa tako strašno žejen ...

— Pij raje mrzel čaj. Čaj je bolj zdrav.

— Saj res, — je odgovoril, da bi jo pomiril.

— Kdo ve, iz kakšnega hmleja so kuhali to pivo. In še nekaj je, kar govori proti pivu. V pivovarnah dela mnogo tuberkuloznih delavcev. Ugleđen berlinski profesor je izračunal, da je v stotinki grama piva 357 bacilov. Zdaj pa pomisli, koliko jih je v vrčku. In ti si ga izpil kar cel vrček.

Molče je prikimal. Do druge večje postaje sta oba molčala.

— Saša, — se je oglašila naposled žena, — o čem pa razmišljaš?

— O bacilih, — se je glasil odgovor.

— Če pomislim, koliko bacilov sem že požrl ...

Grozno ...

Ko se je vlak znova ustavil, je postal Saša nervozen.

— Veročka, — je dejal, — tvoji mami moram napisati razglednico.

In ne da bi čakal odgovora, je skočil na peron in šel naravnost v restavracijo, kjer je popil kar tri vrčke piva.

In tako je našel na vsaki postaji kakšno pretvezo, da je lahko smuknil v restavracijo.

— Saša, hočeš požirek čaja? — ga je vprašala.

— Ne, dragica, — je odgovoril in se hudomušno nasmehnil čč, kar sama ga sreba.

— Zejo sem pogasil s prvo

skodelico. Čaj je imenitno sredstvo zoper zejo.

— Vidiš, mar nimaš pametne žene?

Blizala se je že polnoč, ko sta prišla v Sorrento. Napotila sta se v eleganten hotel. Saša je najel najlepše sobe. Ko sta stopila v spalnico, se je ozrla Vera po vseh kotih in stenah.

— Veročka, je dejal mož, — pojdiva spat, komaj se še držim na nogah in pa oné, saj več ...

Sedel je na posteljo in hotel poljubiti ženo.

Saša, za boga!

Iztrgala se mu je iz objema.

— Sesti oblečen na posteljo? Saj si vendar inteligenten, pa nočeš razumeti ... Vstani vendar!

Pogledala je na posteljo.

Saj sem vedela! — je vzkliznila.

V tej postelji je nekdo že spal. Gotovo niso dali svežega perila. To je nehigijsko. Daj mi kovček, da poiščem čisto perilo.

Kmalu je bila postelja pogrnjena s snežnobelo ruho.

— Veročka, truden sem in pa ... saj več, kaj bi ti pravil. Na ženitovanjskem potovanju sva.

Objel jo je, pritisnil na svoja prsa in jo božal po glavi.

— Srček, ali si si umil roke. Veš, v hotelih mora biti človek zelo previden. Kar studi se mi, če pomislim, da bi morala položiti glavo na tako blaznico. Svoje pa nisem vzela seboj. Veš, kaj storim?

Vstala je in si ovila glavo s tremi brisačami. Saša je vstal, stopil k oknu in se zagledal v temno noč. Ona je stopila k njemu, mu položila roko na ramo in zašepetala:

— Zdi se mi, da si hud. Mar ne ljubiš več svoje ženice? Zakaj pritiskaš lice na umazano steklo. Tudi stekla se lahko drže bacili.

— Vera, — je dejal Saša nervozno, — Razumi vendar ... Od jutra do večera mi poješ o bacilih. To je neznanost. Človek mora znoreti.

Toda ona ga ni slišala. Zrla je v strop.

— Muhe! — je vzkliznila ogorčeno.

— Muhe prenašajo bacile. V vseh kulturnih državah zatirajo muhe, samo tu jih puste letati. Muhe ...

Planil je k vratom in izginil. Hotel je na kolodvor, kar so ga nesle noge.

V kolodvorski restavraciji je naročil vrček piva in si dal prinesiti pipir s kuverto. Zjutraj se je odpeljal s prvim vlakom domov. Nekaj ur po mozem odhodu je dobila žena v hotelu njegovo pismo. Mladi mož je pisal, da na skupno življenje niti misliti ni in da ji vrača prostost, kajti njena predavanja o bacilih bi ga otegnila spravi v norišnico.

Čitala je pismo, plakala in razmišljala:

— Kje neki je dobil tako slab papir? Papir izdelujejo iz cuni. Cuni so pa polne bacilov in tako lahke šč do bim nalezljivo bolezen ...

Petr Soljurg:

Boljševiški vohun

Čutil je na sebi njihove škodoželjne, zlobne poglede in nasmehe in iz tega je sklepal, da so bili že pripravljani na Mordetov prihod. Zahrbni sovražniki so pripravljali Blackmooru zadnji najhujši udarec. Mordetova prisotnost na banketu naj bi pomenila javno priznanje njegovega poraza. Lahko si mislimo, kako bi se ljudje Blackmooru rogali, če bi ga predstavniki javnosti tako osmešili.

Blackmoore se je dobro zavedal, kaj ga čaka. Zato je začel razmišljati, da bi se pod kako pretežno vrnil v hotel in tako izognil ponižujočemu srečanju z Mordetom. Toda spomnil se je, da bi se s tem v javnosti še bolj osmešil, ker bi priznal, da je poražen in da se strahopetno umika z bojišča.

Edina nada sta mu bila Hogard in Mac Lean, pa tudi od te strani ni pričakoval zanesljive pomoči. Nervozno si je grizel ustnice in se prijazno klanjal na vse strani. Težko mu je bilo skrivati razburjenje.

Potem so mu odkazali prostor za mizo. Sedel je med tujimi dostojanstveniki in opazil je, da sta sedeža ob njegovih straneh označena z imeni obeh prijateljev. Sedel je in se ozrl po polni, nekam neokusno okrašeni dvorani.

Dvorana je bila štirioglasta z obokanim stropom, pod katerim so bila okrogla zamrežena okna.

Na pročelju je viselo veliko, z zelenjem okrašeno zrcalo, v katerem se je videla dvorana znatno podaljšana. Pod zrcalom je bil postavljen podij, okrašen z državnimi zastavami, pod njim je pa stala dekoracijska španska stena, ki je zapirala zasilni izhod iz dvorane.

Nad glavnim vhodom v dvorano je bil balkon, ki ga je zasedel orkester. Stranska loža je bila rezervirana za guvernerja in člane vlade.

Dvorana se je začela naglo polniti. Ljudje se niso zmenili za nevihto, ki se je bližala mestu. Zunaj je že lilo. Blackmoore je imel polno glavo skrbi. Ogledoval je goste in včasih mu je ušel

Roman

pogled na velika okna skozi katera se je videl blisk za bliskom.

Ni se mogel otresti misli, ki mu je rojila po glavi. Zdelo se mu je namreč, da je silna napetost v zraku predigra zanimivega dogodka, ki naj bi se odigral v dvorani med banketom. Nevihta v naravi je obetala nevihto v odlični ameriški družbi.

Tik pred guvernerjevimi prihodom je zagledal načelnik policijskega departementa generala Hogarda in Mac Leana, oba v elegantnih družinskih oblekah. Stopila sta v dvorano in se mu približala tako mirno, kakor da nimata niti pojma, kaj se pripravlja.

— Ste ga videli? Je že tu! — je zašepetal Mac Lean Blackmooru, ko je stopil k njemu.

Stoji pri vstopu med zastopniki mesta in največjimi bogataši departementa. Guvernerja pričakujejo. Možno je zelo samozavesten, še bolj pa predzren. Toda nocoj bo naletel slabo. Ta dvorana ni kaznilnica v Canon City in past, ki sem mu jo nastavljal jaz, bo držala dobro. Le naj se ozira zmagovalno po dvorani, saj bo kmalu konec njegove slave in ošabnosti.

Blackmoore še vedno ni verjel, da bi mogel biti Mordet tako predzren, da bi se pojavil med najodličnejšimi udeleženci kongresa. Ozrl se je v označeno smer.

V skupini odličnih predstavnikov mesta in finančnih krogov je stal mož visoke postave, izredno bledega, na asketa spominjajočega obraza, z dolgo črno brado in črnimi lasmi.

Zdelo se je, da se zanimajo vsi udeleženci kongresa samo zanj.

— Dr. Ibrahim Mordet. Da, on je, — je dejal načelnik policijskega departementa presenečeno.

— Vidite, saj sem vam pravil. No, zdaj menda verjamete.

Blackmoore je moral napeti vse sile, da ni izdal svojega presenečenja. Snel je očala in jih obrnil.

— Kakšen tip! Je pogled ta obraz, prijatelj! — je dejal Hogard.

— Zares, — je pritrdil Blackmoore.

— Ko sem bil še odvetnik, sem videl

mного izrazitih obrazov, toda odkrito priznam, da obraza, v katerem bi bilo toliko angeljskih in satanjskih potez, še svoj živ dan nisem videl.

— Na svoja mesta, gospoda, guverner je prispeel, — jih je opozoril reditelj.

V dvorani je zavladala tišina. Vsi so vstali, orkester je zaigral svečano koračnico.

Guverner je vstopil v spremstvu članov vlade. Na pragu ga je sprejel župan mesta Springs. Po oficijelnem sprejemu je odšel guverner s svojim spremstvom na častno tribunco.

Blackmoore je opazil, da viceguvernerja Bartolsa ni v guvernerjevem spremstvu.

Banket se je pričel.

Župan mesta je pozdravil v daljšem govoru zastopnike vlade in zunanje goste. Za njim sta govorila v imenu vlade državni tajnik Greywood in delegat washingtonske vlade, tajnik varnostne unije Smith. Sledila je pojedina, med katero je bilo izrečenih nebroj zdravic.

Hogard, Blackmoore in Mac Lean so ves čas opazovali Mordeta. Videli so, kako se je zbrala po oficijelni otvoritvi kongresa skupina gospodov, ki so hoteli biti predstavljeni guvernerju. Zelo so se začudili, ko so zagledali med njimi tudi dr. Ibrahima Mordeta.

Drugače tako hladnokrvni Mac Lean se ni mogel več premagovati. Zaškrpal je z zobmi in zašepetal.

— Ta predznost presega že vse meje. Le pogledite lopova, kako si je izbral družbo.

— Recite raje narobe, kajti družba je izbrala njega.

— Kdo so ti gospodje? — je vprašal general.

Hogard je odgovoril: — Oni možje z zlatim ščipalnikom na desni strani je premo govni kralj August Davis. Onega plešastega ne poznam. Med njimi sta pa tudi bankir Kinghead in veleindustriec Albert Strong iz Puebla, oba Mordetova prijatelja.

Skupini so se pridružili še nekateri odlični zastopniki mesta z županom na čelu. Orkester je igral tako navdušeno, da se ni slišala niti nevihta, ki je divjala zunaj.

Blackmooru je šlo vse to na živce. Postal je nervozen in najraje bi se bil umaknil v salon, da bi ostal sam. Toda na to niti misliti ni bilo, kajti banket

se je komaj dobro pričel. Bil je vesel, ko je vihar glasov in tonov utihnil in ko se je začel zabavni spored, ki ga je izpolnilo nekaj povprečnih umetnikov. Nastopali so na podiju v pročelju dvorane.

S tem je bil oficijelni del večera končan in Blackmoore je izjavil, da lahko odide, češ, da ga čaka drugi dan mnogo dela. Toda Mac Lean ga je zadržal:

— Kaj se vam meša? Mar hočete zamuditi najzanimivejši del večera? Saj vidite, da guverner še ni odšel.

Blackmoore je sicer vodil vse priprave za kongres, toda za banket se ni dosti zmenil, ker je spadalo to v kompetenco mestne ošine in mestne policije.

Zato ni razumel, kaj hoče reči Mac Lean.

— Bože moj, kako slabo ste informirani, — je nadaljeval detektiv. — Mestna občina je povabila dr. Ibrahima Mordeta na banket nalašč zato, da pokaže odlični družbi nekatere svoje znamenite medijalne in telepatične poizkuse. Saj me razumete. To je ameriška posebnost. In priznati moram, da ni imel še nikoli tako ugodne prilike dokazati nevernim Tomažem in policistom, da je res nepremagljiv in da mu nihče ne more do živca. To je njegov sistem.

— Nesramno! Neverjetno! Nečuvno! V navzočnosti samega guvernerja! Kdo mu je to dovolil? — se je začudil Blackmoore.

— Kaj se briga Mordet za dovoljenje. Možno si je tako utrdil položaj v naši javnosti, da lahko počenja kar hoče.

— Za boga, kaj naj storim? Pa vendar ne zahtevate, naj molčim in s svojo prisotnostjo odobrim zabavo z zločinom?

— Neumnost. Sedite mirno in prepustite tega lopova meni. Kaj pa hočete drugega? Saj mu ne morete tu vprico ljudi dokazati, da je zločinec. Počakajte, vse bo v redu.

Te besede so priklenile Blackmoora k stolu.

V dvorani je nastala tišina. Blackmoore je sedel s hrbotom k podiju. Ko je postalo vse tiho, se je nehoti ozrl. Vsi so se ozrli v isto smer. Blackmoore je čutil, da ga je general pod mizo prijel za roko in mu jo stisnil.

Na podij je stopil počasi in dostojanstveno dr. Ibrahim Mordet.

Po dvorani je zašumelo in Blackmoore je slišal, kako gre od ust do ust. Evo ga, to je on!

S prijatelji je sedel blizu podija in zato je dobro videl vsako kretnjo in pogled tega zagonetnega moža.

Mraz ga je spreletel. Najraje bi bil planil na podij in zgrabil Mordeta za vrat. Toda neka nevidna roka ga je zadržala in pri pogledu na sovražnika ga je obšla groza. Čutil je, da so živci tako napeti, kakor še nikoli. Ozrl se je na generala in Mac Leana. Po potezah na njihovih obrazih je spoznal, da pričakuje neka velika stvar. Tisti hip se je zablskalo in zagrmelo tako, da se je streslo vse poslopje. To je bil nekak uvod v dogodek, ki jih v dvorani razum Mac Leana in generala Hogarda nihče ni pričakoval, najmanj pa junak večera dr. Ibrahima Mordet. Odlična družba pač ni slutila, da se pripravljajo senzacija, kakršni je celo v Ameriki malo. Vsi so mislili, da se bodo pri pogledu na Mordetove poizkuse nemoteno zabavali in da jih čaka najzanimivejši del večera. Kar se je imelo zgoditi, je bilo res zelo zanimivo, toda ne tako, kakor so mislili Mordetovi prijatelji.

— Ah, te roke, te čudovite roke! — je pomislil Blackmoore nehoti.

Kri mu je šnila v glavo in v ušesih mu je tako šumelo, da je preslišal prve besede, ki jih je izgovoril Mordet na podiju. Kmalu si je pa opomogel od presenečenja in napeto poslušal predavanje o hipnotizmu.

Čez nekaj časa je Blackmoore začutil, da mu je general na vso moč stisnil roko v zapestju. Mordet je namreč med splošno tišino izgovoril njegovo ime in Blackmoore je videl, kako se je vsa dvorana ozrla po njem. Tisti hip bi se bil raje videl trideset metrov pod zemljo, nego tu med elito ameriške družbe.

Mordet je govoril uvodoma o svojem zaporu v Canon City in pri tem je omenil tudi Blackmoora. Njegov melodičen glas je imel v sebi nekaj ironično-sarkastičnega, zlasti ko je govoril o napaki, ki so jo napravili nele zdravniki, marveč tudi načelnik policijskega departementa v pogledu njegovega znanja ter osebnosti in zdravniške prakse.

— Toda zmoti se lahko vsak človek, — je nadaljeval zmagovalno. — Žal je bilo besnenje, čigar žrtev naj bi postal, naravnost nečloveško.

Iz delovanja zbornice TOI

Več pismenih intervencij je izvršila zbornica tudi radi šušmarjenja v trgovini in so bili nekateri šušmarji od sreskih poglavarjev tudi kaznovani. Pomniti je pa, da so globe ki jih izrekajo oblastva radi šušmarjenja tako nizke, da nimajo skoro nikakega učinka.

Stalno se ponavljajo tudi pritožbe radi nedopustnega krošnjarenja, zlasti radi krošnjarenja z izmuznim blagom. Tudi v tem oziru je zbornica napravila pismo predstavniku na oba gospoda velika župana, koji je g. veliki župan mariborske oblasti z okrožnico z dne 7. januarja 1928 o br. 2997, ki jo je izdal na vse sreske poglavarje, v polni meri ugodil za uspešno pobijanje nedopustnega krošnjarenja bi bila pa neobhodno potrebna intenzivnejša direktna akcija prizadetih trgovcev samih in to s tem, da bi konkretne primere kršitev zakon razpravljala oblastva neposredno ali potom gremiljev.

Vedno pogostejši in škodljiviji pojavi umazane konkurence v trgovskem poslovanju so dali zbornici povod da je že leta 1925 opozorilo min. trgovine in industrije na nujno potrebo, da se izdela zakon za pobijanje nelojalne konkurence. Ker ta akcija doslej ni imela uspeha, dočim se potreba po zaščiti poštenja in solidnosti v trgovskem poslovanju občuti vse hujše, je zbornica ponovno prosila imenovano ministristvo, da čimprej ustreže splošni želji poslovnih krogov.

O poslovanju trgovskega odseka nava. jam radi orientacije nekoliko številk.

Dispenznen prošnji za nastop trgovine je prešla zbornica po zadnji plenarni seji 14. Prošnji za podelitev koncesij za javne tehnice, odnosno za odobritev tarif za javne tehnice, je prešla zbornica 6. nadalje 4 prošnje za podelitev koncesije za trgovske agenture a 3 za dovoljenje razprodaj.

V zadnjem četrtletju preteklega leta beležimo 361 prijavi trgovinskih obratov in 334 odjav tako, da je prirastek znašal 127 obratov, od katerih pripada največje število na male obrate in sicer na trgovine z mešanim blagom in na branjarje. V trgovskem registru je bilo v zadnjem četrtletju 1927 vpisanih 53 posameznih tvrdk, 13 javnih trgovskih družb, 3 komanditne družbe, 16 družb z omejeno zavezo in dve podružnici delniških družb. V zadržnem registru je bilo protokoliranih 18 novih zadrž, izbrisanih pa je bilo v istem času 6 posameznih tvrdk 6 javnih trgovskih družb, 5 družb z omejeno zavezo in 6 podružnic delniških družb ter 4 zadrže. Konkurzov beležimo 7 in sicer so bili razglašeni nad tremi posameznimi tvrdkami, tremi družbami z omejeno zavezo in eno delniško družbo. Poleg tega je prišlo v konkurz 8 neprotokoliranih tvrdk. Večje število tvrdk pa je doseglo izvensodno poravnava odnosno stopilo v tiho likvidacijo.

OBRTNO - POLITIČNE ZADEVE.

Delovanje zbornice v obrtnopravnem oziru se je v zadnjem času zelo pomnožilo. Vedno bolj otežen boj za obstoj postrane konkurence in nove oblike obratovanja so izzvale mnogo interesnih kolizij in sporov glede razmejitev posameznih obrtov. Tudi se je v praksi pokazala potreba, da se razni predpisi in pravilniki prilagodijo izpremenjenim dejanskim razmeram. Določbe obrtne reda se v raznih oblikah in primerih izjavljajo in šušmarstvo se pojavlja v nezmanjšanem obsegu. Zbornično delovanje je bilo z ozirom na tak položaj pred vsem intervencionističnega značaja, da zaščiti prizadete interese.

Pritožbe proti šušmarstvu so dale zbornici povod, da je ponovno posredovala pri

obrtnih oblastvih radi konkretnih primerov kršitve obrtnih predpisov. Med drugim je opozorila na ustanavljanje figniranih podružnic in sklepanje navideznih učenih razmerij, s katerimi se skuša prikriti neupravičeno izvrševanje na usposobljenosti vezanih trgovskih in rokodelskih obrtov.

Podeljevanje omejenih stavbnih koncesij v ljubljanski oblasti je zavzelo tolik obseg, da je bila zbornica prisiljena posredovati proti temu pri velikem županu. Ta je izdal okrožnico vsem podrejenim obrtnim oblastvom, v kateri so se v glavnem vpoštevale zahteve in predlogi zbornice in stavbnega obrtništva.

Da se uredi delokrog zidarskih, tesarskih in kamnoseških mojstrov, je zbornica izvedla obširno pismo anketno, ter bo na podlagi zbrane gradiva stavila velikemu županu konkretne predloge. Na poziv velikega župana je zbornica podala svoje mnenje, glede obravnavanja načrtov in opisov o priliki odobritve postopanja za obrtne in industrijske strojne naprave. Opozarjala je na potrebo, da se v interesu uspešnega razvoja obrta in industrije postopa napram podjetnikom čim obzirneje ter ne jemlje strojnemu in elektrotehničnemu obrtništvu pravice do izdelovanja načrtov.

Sedanjih pravilnik o dimnikarskem obrtu, ki deloma nasprotuje celo določbam obrtne reda, uvaja glede rajoniranja predpisi, ki ne ustrezajo povsem našim razmeram. Da se temu odpmore, je zbornica v sporazumu z Zadrugo dimnikarjev v Ljubljani stavila velikemu županu ljubljanske oblasti predloge za izpremembo požarnopolicijskega reda.

Ministritvu trgovine in industrije je zbornica podala svoje mnenje glede ustanovitve redne preizkuševalne komisije za invalide pri Uradu za pospeševanje obrti. Tako se bo vojnim invalidom dala prilika, da si pridobijo potrebna usposobljenostna dokazila za nastop obrta na način, ki bo ustrezal tudi zahtevam obrtništva.

Mnogo pritožb je izzvalo v zadnji letih zaposlovanje preštevilnih vajencev, katerega posledica je nadprodukcija in slaba vzgoja naraščaja. Na predlog Zbornice je veliki župan v Mariboru določil smernice za število vajencev, ki jih sme imeti posamezni trgovci ali obrtniki. V primeru konkretne pritožbe neke zadrge na Ministritvo trgovine in industrije je zbornica podala svoje načelno mnenje. Upati je, da se to važno vprašanje reši v zmislu zborničnih predlogov. Razvoj brivskega, frizerskega in lasuljarskega obrta je ustvaril potrebo, da se preuredi določila o usposobljenostnem dokazu za te stroke. Vseled splošne želje brivskega obrtništva zbira zbornica gradivo za predloge pristojni oblasti.

Obrtnim oblastim je zbornica podala izjave o obsegu obrtnih pravic odnosno o obrtnem značaju gotovih opravil, v pekovski obrti, pri izdelovanju cementne opeke, glede steklarskega obrta in trgovina s steklom, tesarskega in mizarskega obrta, izdelovanja čolnov, mehaniškega obrta, obdelovanja in rezanja lesa za trgovino po lesnih trgovcih ter strojenja kosmatih kož. Nadalje je rešila 35 dispenznih in koncesijskih prošnji, 9 prošnji za dovolitev novih sejmov odnosno odobritev sejmških pristojbin.

Zadruga organizacija samamuje v prošlem četrtletju prirastek dveh gostilničarskih zadrug v ljubljanski oblasti, v mariborski oblasti pa ustanovitve Oblastne zadrge sodarjev v Mariboru ter Zadrge pekov v Ptuj. Ustanavlja se nadalje Zadruga stavbenikov v Mariboru. Več zadrug je prosilo za razširjenje svojega teritorialnega okoliša. Zbornica se je pri tozadevnih izjavah držala načela, naj se ustanavljanje oblastnih zadrug in razširjenje teritorialnega okoliša dovoljuje le v izjemnih primerih.

Glede preiskuševal. komisij pri zadrugah je dala zbornica svojo izjavo v šestih primerih, od teh eno, ki se je nanašala na preizkuševalno komisijo za mojstre pri Zadrugi krojačev v Ljubljani.

Število prijavi rokodelskih in produkcijskih obrtov se znašalo v zadnjem četrtletju 1927. leta 597, dočim je bilo odjav le 269 tako, da znaša prirastek 328 obratov in je torej neprimerno močnejši kot pri trgovini. Največji je porast pri šiviljah (73 obratov), nato sledijo čevljarji (58 obratov), krojači (20 obratov) in strojno pletenje (19 obratov), ki se posebno razvija po predmestjih, pa tudi po deželi, nadalje kovačev (17 obratov) ter prevažanje potnikov z avtomobili (15 obratov). Izpremembe pri ostalih panogah obrtov so popolnoma normalne.

OBRTNO ŠOLSTVO.

Ministritvo trgovine in industrije je izdelalo načrta dveh važnih pravilnikov, in sicer pravilnika za obrtno-nadaljevalne šole in pravilnika za tehnične srednje šole. Zbornica glede teh pravilnikov ni bila vprašana na mnenje, dasi sta baš za naše prilike za vzgojo obrtnega in industrijskega naraščaja izredno važnega pomena. Prvi načrt, ki je za naše razmere povsem nesprejemljiv in je za to zbornica ob priliki tozadevne konference pri ljubljanskem velikem županu podala odklonilno izjavo. Tudi za pravilnik za srednje tehnične šole ne ustreza našim potrebam in bi njegovo uveljavljenje lahko povzročilo veliko škodo, ker bi se z njo menjalo ustrojstvo in učni program naše tehnične srednje šole, ki pokazuje v svojem dosedanjem delu izborne uspehe. Zbornica je svoje pismeke proti pravilniku dostavila ministritvu trgovine in industrije.

V zmislu predloga, ki je bil podan na zadnji plenarni seji, je zbornica otvorila anketo glede ureditve financ in ustrojstva obrtno nadaljevalnega šolstva, o katerem je bilo na včerajšnji seji obrtnega odseka podano podrobno poročilo. O pospeševanju obrti, katerim posveča zbornica posebno pažnjo, bo podano na današnji seji še posebno poročilo.

STATISTIKA ZBORNICEVA POSLO.

V dobi od 15. decembra 1927 do 10. marca 1928 je prešla zbornica 8926 dopisov in odposlala 6989 dopisov. Nadalje je zbornica izdala 201 ugovodno potrdilo, 606 izvoznih izprijelov, 64 izprijelov o dobavni zmoglosti ter 65 raznih drugih potrdil.

Zbornica se je udeležila nadalje 6 anket odnosno konference v Beogradu ter sklicala sama 5 anket. Nadalje so se zbornični delegati udeležili raznih gospodarskih posvetovanj, ki so jih sklicale gospodarske organizacije, tako sirsarska anketa na Jesenicah, ankete glede centralizacije državnih dobav in konference o bolnišniškem zavarovanju v Zagrebu in posvetovanje interesov glede izenačenja direktnih davkov v Mariboru ter o signiranju hmelja v Celju in končno mnogobrojnih občnih zborov in drugih gospodarsko važnih prireditvah in podala na njih poročila.

najboljše, najtrajnejše zato najcenejše!

Sokol

Sokolska pomožna akcija za gladujoče v Hercegovini

Vsa blaga srca, ki so se dosedaj odzvala naši prošnji za pomoč stradalajoči rajli v Hercegovini. Črni gori in Južni Dalmaciji, bratski obveščamo, da smo do danes odposlali že dve zbirki v skupnem znesku Din 22.701 starejšinstvu mostarske sokolske župe v roke župnemu starostu br. Čedi Milicu, ki neprestano potuje od sela do sela in deli nakaznice za nakup koruze najpotrebnejšim, neglede ne na versko, ne na organizacijsko pripadnost.

Z večjimi zneski so obe zbirki omogočili: trvdka Drenik (odstopila uspeh svoje zbirke), trvdka »Kovine in Rude«, Menza nameščencev v papirnici Vevče, Učiteljska tiskarna, Blagajna Sok. Saveza in Sok. župe Maribor, Sok. društva Ljubljana — Matica, Ljubljana — Tabor, Litija — Smartno, Vrhnika, Karlovac, Cerklina, Borovnica, Konjice, itd.

Izskrona zahvala vsem, ki so pripomogli, da smo se vsaj v mali meri mogli oddolžiti zapovedi: svoje srčne kulture. Je pa to šele kaplja na žareče železo! Zato se nujno in upočno obračamo še do vseh, ki jim čut usmiljenja do sirot, po nedolžnem trpetih, še ni zamrl, da na končno svojim razmeram prirerem prispevek v ta namen. Kruto resni položaj ne prenese nobenega odlaganja; tretja zbirka mora oditi še ta teden. Zato prosimo vse in še enkrat — nujno je!

Vsa sokolska društva naše župe pa, ki še niso zaključila svojih zbirk, pozivamo, da to akcijo pospešijo in tekot tedna odpošljeto svoje nabirane pole župnemu starejšinstvu.

Vsi prispevki brez izjeme, naj se blagovoljo nakazati na naslov: Sokolska župa Ljubljana — Pomožna akcija. Mestna hranilnica v Ljubljani.

Točen seznam vseh darovalcev in meškov priobčimo ob sklepu zbirke. Zdravo! Ljubljana, 17. marca 1928.

Sokolska župa v Ljubljani.

Vsebinska 5. številka Sokolskega Glasnika: Uvodnik se spominja prvega starost JSS, nepozabnega brata dr. Ivana Oražna, ki je umrl 11. marca 1921. leta. — Dr. Juri Stempihar: Pitanje manjšine. — T. M. Živković: Sokolstvo na jugu. — O sokolskom prosvetnem radu. (Poročilo brata dr. Milana Krestića na skupščini župe Kragujeva.) — Slovenski pregled. — Dušan M. Bogumović: Južna Srbija i svet Sokolstva. — Dr. Vladimir Kalember: Pogled na rad na našim društvima. — Dr. Fr. H. Mandić: Sokolsko društvo v Zariču. — Važna sednica u Tyrševom domu. — Iz tehniškega odbora JSS. — † Evarist Linardić. — Sokol u Kotoru. — Iz starejšinstva JSS. — Iz župa. — Oglas. — Bratje in sestre, širite »Sokolski glasnik«. Zahtevajte ga povsod! »Sokolski glasnik« je razširjen po vsaj državi od Triglava do najjužnejšega kraja, kjer je sokolsko društvo, zato se oglas v njem za vse pridobitne kroge velika vrednosti.

»Sokolski«, list za jugoslov. sokolski narod, ima v 2. številki sledečo vsebino: Dr. L. K.: Deset let svobode. — Hajrudin Čurić: Sokolova smrt. — Griša: Domovina, bela golobica. . . . Karel Korčak - M. K-š:

Resnica. — Dr. L. K.: Sokolski razgovori. — Ior Vidic: Divji grad. — Igor Vidic: Pesma zemlje. — Marjan Tratar: Raj našega juga. — Vasilije Dučević: Pesma Sokolu. — E. Gangl: Sokolič in domovina. — Glasnik. — Crkovičnica za telovadce.

Brat dr. Milan Hodja, češkoslovski minister šolstva in prosvete, je nedavno praznoval 50letnico svojega rojstva. Brat Hodja je ustanovil pred vojno v Budimpešti sokolsko društvo v oni dobi torej, ko Madžari sploh niso hoteli slišati o kakem osvobozanju slovaškega plemena. Pa še vedno se zanima ljubljani za delovanje Sokolstva in je aktiven član sokolskega društva v Bratislavi.

Za pokrajinski zlet v Škoplju so izšlo proste župe članov in članice v srborhvaškem prevodu v posebni brošurici. Naročila sprejema pisarna JSS v Ljubljani.

Važnost in pomen Sokolstva. »Deutsche Turnzeitung«, glasilo nemških turnerjev, prinaša v članku »O Mednarodni Telovadni Zvezi sledečo ugotovitev o Sokolstvu: »Sokolstvo je bilo hrbenjača nove nastalih slovanskih držav: češkoslovanske, jugoslovanske in Poljske. Sokolstvo pa tudi še sedaj nikakor ne smatra svoje naloge za končano, marveč deluje še naprej v svoji sčrtani smeri! Tako piše nemški list, centralno glasilo Turnerstva; pri nas pa naglašajo nekateri krogi (ki mislijo, da poznajo Sokolstvo, a so v resnici daleč od tega), da se je Sokolstvo že preživelo. . . .

Češkoslovski Sokolstvo v Ameriki namerava prirediti leta 1930. v Chicagu velik sokolski zlet.

Še eno mnenje Nemca o pomenu Sokolstva. Dr. Wilhelm Ziegler piše v svoji knjigi »Einführung in die Politik« o Sokolstvu sledeče: »Pri tej priliki morame omeniti tudi dele češkoslovanskih Sokolov, brez katerih danes ne bi bilo češkoslovanske države. Ravno tej v vsem narodu razprostriti organizaciji se mora zahvaliti češkoslovanski narod, da si je tudi v času svetovne vojne ohranil zdrav nacionalni čut in smisel za svobodo. Zato je velik sokolski zlet leta 1928 v Pragi znova dokazal, kakšno ljubezen roji češkoslovanski narod za svoje Sokolstvo.«

V duhu časa.

Profesor: Naštejte lastna imena z začetno črko »V«.
Učenec: Vukičević.
Profesor: . . . klečat v kot! . . .

Zagovorila se je.

Markiza de Saint Pierre je bila v družbi

Iščem služkinjo
k enemu otroku za takoj ali s 1. aprilom. Znatni mora tudi dobro kuhati. — Ponudbe pod »Takoj/504« na upravo »Slov. Naroda«.

Strojnik za električno centralo
potrebuje občina Kraljevica (Hrvatsko Primorje), za pogon Diesellovega motorja, obenem mora biti usposobljen za električno instalacijo. Pogoji namčenja se določijo na zahtevo po obratno pošto. Pri običnem poglavarstvu. Kraljevica. 495

Opremljeno sobo
zračno in svetlo, z električno razsvetljavo v Rožni dolini (mestni del Ljubljane) oddam takoj mirnemu gospodu ali dijaku; mesečno z zajtrkom 300 dinarjev. — Dopisi pod »Lepa soba/498« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Lokal na deželi
za trgovino z mešanim blagom na prometnem kraju — iščem več let v najem. — Ponudbe pod »Dežela/497« na upravo »Slov. Naroda«.

Stanovanje
sobe, kuhinje in pritlikin — oddam takoj za mesečnih 230 dinarjev. — Naslov v upravi »Slov. Naroda«.

Opremljeno sobo
s posebnim vzhodom, električno razsvetljavo v centru mesta išče gospa, ki je ves dan odsotna. — Ponudbe na upravo lista pod »Blagajničarka«.

Plačilni natak
kavcije zmožen, več več jezikov, s prvotnim spričevalom, išče sezonsko mesto na morju ali v večji kopelji, letovišču. Ponudbe pod »40« na upravo »Slov. Naroda«.

Stanovanje v Lazah
blizu postaje, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in shrambe — oddam. — Rok Kranjc. 501

Stanovanje
v bližini kolodvora in tramvaj-ske postaje v Ljubljani oddam takoj proti odkupu enodružinske hiše z vrtno. — Pojasnila: Dolenjska cesta 29. 499

Resnega znanja
želi gospod s stalno službo in nekaj premoženja — s pripravo gospodsko staro 18—25 let. — Le resne ponudbe s polnim naslovom je poslati na upravo »Slov. Naroda« pod »Blag/500«.

Od dobrih šivalnih strojev **KOLESA** znamke **GRITZNER in Adler** za dom, obrt in industrijo — Istotam švicarski plotni stroji **DUBIED**
Samo pri **JOSIP PETELINC**
Tudi na obroke.
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika ob vodi
Pouk v voženju brezplačen
Cene nizke

Opremljeno sobo
pri boljši družini, event. s hrano in souporabo klavirja — išče dve gospodini. — Ponudbe pod »1. april/502« na upravo »Slov. Naroda«.

Strojno pletenje
Lujza Haring, Turaški trg 5. Specialna trgovina domačih pletenih najfinjših damskih, moških in otroških DMC nogavic v vseh modernih barvah. Stare nogavice se lepo pople-tuje. Istotam se tudi kufira trpežno, lepo in poceni. 487

Strojepiska
sprejema delo za popoldanske ure, event. prevzame delo tudi na dom. — Ponudbe pod »Pi-salni stroj/467« na upravo »Slov. Naroda«.

Trgovski pomočnik
manufakturi, starejša moč, vojašine prost, zmožen slov. in nemškega jezika, išče službo v večji trgovini ali na deželi. — Ponudbe pod »Samostojna moč/473« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Hiša s 4 stanovanji
v Ljubljani, dobro ohranjeno, kupim proti takojšnjemu plačilu. Posredovalci izključeni. — Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slov. Naroda« pod »Takoj/472«.

Ekonom
z daljšo prakso, vojašine prost — išče službo na večjem posestvu tli graščini. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Graščina/468«.

Stanovanje dveh sob
kuhinje in pritlikin išče mirna uradniška stranka za takoj ali za maj. — Ponudbe pod »Snaž-nost/469« na upravo »Slov. Naroda«.

Strojni ključavničar
zanesljiv in trezen, želi stalno službo pri večji tvrdki, zmožen slovenskega in nemškega jezika. — Ponudbe pod »Ključavničar/481« na upravo »Slov. Naroda«.

Prazno sobo
s souporabo kuhinje išče gospodinja s 1. aprilom v bližini Sv. Petra ceste. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Pra-zna soba/479«.

Vse četrtletje
dobavimo šest izbranih tu- in inozemskih revij za ceno 80.—dinarjev. — Bralni krožek Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II. Telefon 2937. 33/T

Teod. Korn, Ljubljana, Poljanska cesta šte. 3.
Krovec, stavbn, galanterijski in okrasni kipek, instalacije vodovodov. Naprava strelovodov, kopalnice in klosetne naprave. — Izdelovanje posod iz pločvine za firme, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle za konzerve) ter litografija. 22/T

2 leti kredita!
VSEH VRST
mizarski in kolarski stroji
posamezni in univerzalni s vgrajenimi motorji ali brez njih
Polnojemniki
Welker Werke I. Wachstein, Wien X/II, LAXENBURGERSTRASSE 12

Za krojače! **NOVA VELIKA** Za krojače!
Knjiga krojaštva
za samouke o prirojanju moških oblačil
A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7
Zahtevajte opis knjige!

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI
Zajamčeno čistovolnne
moške in damske blagove
— zadnjih novosti —
za
— pomladno in letno sezijo —
razpošilja najbolj renomirana
zalogo tvornice sukna
SIEGEL - IMHOF, — BRNO
Palackého tř. 12, Češkoslovaška
Največja izbira — Najnižje tvorniške cene.
Najsolidnejša izvršitev vseh naročil
Na zahtevo vzorci zastoj in poštnine prosto.

Posojilnica v Logatcu r. z. z o. p.
Vabilo
k
rednemu občnemu zboru
ki se bo vršil dne 1. aprila 1928 ob 14. uri
v posojilnični pisarni v Del. Logatcu.
DNEVNI RED:

1. Poročilo ravnateljstva.
 2. Poročilo nadzorstva in predlog o razdelitvi dobička.
 3. Odobrenje računa za leto 1927.
 4. Čitanje revizijskega poročila.
 5. Volitev ravnateljstva in nadzorstva.
 6. Nasveti in predlogi zadržnikov.
- RAVNATELJSTVO.

Fr. Ševčik, Ljubljana
Židovska ulica šte. 8.
Orožje, municija, za lov, šport in obrambo,
Mauser, Sauer, F. N. Walther, R. W. S. — Utendoerffer, Bayard in drugi svetovni izdelki. Dimni in brezdimni smodnik, kapice in vžgalna vrvice za industrijo.
Kupujem staro orožje. Zahtevajte cenike.
RIBIČJI Razprodaja ribarskih potrebščin.

Orožje: browninge, pištole za stražen e posov, samokrese puške, zaloge lovskih in ribiških potrebščin ter umetni ogenj i. t. d. puškarna
F. K. Kaiser, Selenburgova ul. 6, Ljubljana.

Modni kangarn
sportni ševjot
vsega vrste — — — — —
Pri št. 1. Ljubljana

VABILO
na redni občni zbor
I. slovenske tovarne mineralnih vod sodavice in brezalkoholnih pijač r. z. z o. p. v Ljubljani, Slomškova ulica šte. 27.
ki se vrši
v torek, dne 27. marca t. l. ob 3 uri popoldne
v gostilniških prostorih g. Fr. Kavčiča, Privoz 4.
Dnevni red:
1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. poročilo o poslovanju;
3. poročilo nadzorstva;
4. odobritev računskega zaključka in razdelitev čistega dobička;
5. volitev načelnstva in namestnikov;
6. volitev nadzorstva;
7. volitev razsodišča;
8. o valorizaciji;
9. Raznosterosti.
K obilni udeležbi vabi
NAČELNIK
Opomba: Drugi odstavek § 23 zadržnih pravil se glasi: Ako jih ni ob določenem uri toliko navzočih, se vrši pol ure pozneje drug občni zbor, ki sklepa brez ozira na število udeležencev.
Računski zaključek je na vpogled v zadržni pisarni med uradnimi urami.

Za dom!
Stoewer šivalni stroj
Le ta Vam poleg šivanja entis (ohšiva), veze (štika), krpa porilo in nogavice. Brez vsakega premikanja plošč in drugo je stroj v minuti pripravljen ali za vezenje in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje — Poleg vseh prednosti, ki jih za- vzema šivalni stroj STOEWER, je tudi najcenejši.
Ne zamudite ugodne prilike in oglejte si to izrednost pri
Lud. Baraga,
Ljubljana, Selenburgova 6/II. Čilni popoj — 15letno jamstvo.

VABILO
na XXVII. REDNI OBČNI ZBOR
Okrajne hranilnice
in posojilnice v Škofji Loki
registr. zadruga z neomejeno zavezo
ki se bo vršil v torek, dne 27. marca 1928 ob 16. uri
v hranilnični posvetovalnici.
DNEVNI RED:
1. Potrjenje letnega računa za leto 1927.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Izvolitev načelnstva in nadzorstva.
4. Priljubljenje remuneracije načelnstvu in nadzorstvu.
5. Slučajnosti in predlogi po § 36 pravil. § 35. pravil: V slučaju, ako bi občni zbor ob določenem uri ne bil sklepčen, se vrši čez pol ure na istem prostoru in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki sme brezpozorno sklepati ne glede na število navzočih zadržnikov.
Škofja Loka, dne 14. marca 1928.
NAČELSTVO.

RAST BRADE PRI DAMAH
in vse nadležne kocine na tilni-ku, pod pazduho in na obrazu odstranite sami na najpripro- stejši način z mojim preizkušeni- nim odstranjevalcem dlak. — Kompletni samo Din 60. franko, ako pošljete denar naprej.
Kosm. laboratorij
W. ECKHARDT, Augsburg, Deutschland, Ravensburgerstr. 12-91.
41-T

Zastore, posteljna pregrinjala perilo, monograme, obleke i. dr.
veze najfinjeje in najcenejše
mehanično umetno vezenje
Matok & Mikeš
Ljubljana, Da Imatinova ulica 12
Entljanje, ažuriranje, predtikanje ženskih ročnih del za trgovino, šolo in dom.

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov šivalnih strojev, vsako vrstnih nadomest. delov pnevmatike. Posebni oddelek za popolno popravilo, emajliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd.
Prodaja na obroke. — Ceniki franko. »TRIBUNA« F. B. L. to varna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska a. 4

Beli portland cement
„Medusa“ — dobavlja VILIBALD FUCHS, Praha XII, Italská 12, Č. S. R.

Iščejo se zastopniki in agenture za sir
Dobavljam najfinejši smetanov sir, romadur, desertni, kamembert in sir za zajtrk.
Mlekara Gross, N. Sivo, Bačka.

Ogljeni (karbon) papir, indigo papir, barvne trave, barve za štampiljke, papirnice in blagajne
124. dobiti vedno in najceneje pri **Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova 6/II** Telefon 2980

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).
Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, oređujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - deposits itd. itd.
Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2548; interurban 2706, 2808.